

LOCOMOTIE

**WB STAAT VOORAL
TEN DIENSTE VAN DE
ONAFHANKELIJKE POLITIEK
P. 11**

**ONAFHANKELIJKE
POLITIEK NEDERLAND**
Wetenschappelijk Bureau

84 mei 2024

Voorwoord

Geachte lezers,

De nieuwe uitgave van Locomotie is weer gereed. Ons magazine komt tweemaal per jaar uit en geeft u inzicht in de vele activiteiten van het Wetenschappelijk Bureau en van de ontwikkelingen binnen het platform OPNL.

Deze keer aandacht voor een nieuw initiatief van het Wetenschappelijk Bureau. Wij stellen de boekwerkjes uit de WB Boekenreeks vanaf nu ook beschikbaar aan onafhankelijke politici die niet bij ons platform zijn aangesloten. Op die manier komt de informatie uit de leerzame boekjes terecht bij de onafhankelijke politiek, met het doel die te versterken.

Daarnaast een overzicht van de vele wetenschappelijke onderzoeken die momenteel lopen en die naar verwachting allemaal nog dit jaar beschikbaar komen in de vorm van nieuwe uitgaven in de WB Boekenreeks.

Partijvoorzitter Sybren Singelsma gaat in op de stappen die OPNL zet naar de toekomst onder de integrerende titel "Van invloed naar macht". Ook worden de kernwaarden

van de partij benoemd en wordt ingegaan op het besluit van de Ledenraad OPNL om voorlopig niet de gang naar de Tweede Kamer te maken. In plaats daarvan wordt alles de komende periode gezet op het versterken van de provinciale partijen en de Eerste Kamer.

John Uffels, voorzitter WB OPNL

John Uffels, voorzitter WB OPNL

Colofon

Uitgever

Locomotie is een uitgave van het Wetenschappelijk Bureau Onafhankelijke Politiek Nederland (OPNL).

Redactieraad

John Uffels
Sybren Singelsma
Walter Lennertz

Hoofddirecteur

Chris Tiekstra

Fotografie

Amrut Sijbolts
Studio Cyril
T-Force
Shutterstock
OPNL archief
e.a.

Vormgeving

T-Force Communicatieburo

Drukwerk

Drukkerij Roelofs

Oplage

4.000 exemplaren

Redactieadres

info@opnl.nl of
06 - 53 25 98 97

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
geluidsband, elektronisch of op welke
wijze dan ook, zonder schriftelijke
toestemming van de uitgever.
© Wetenschappelijk Bureau OPNL.
Mei 2024.

Inhoudsopgave

- 3 Steunfractie OPNL op bezoek
Eerste Kamer**
18 april 2024
- 4 Lopende onderzoeken**
WB Boekenreeks
- 6 "Van invloed naar macht"**
OPNL zet stappen naar de toekomst
- 9 Wet op de politieke partijen voor
advies naar de Raad van State**
€ 25 miljoen beschikbaar
- 11 Abonnement WB Boekenreeks**
WB staat vooral ten dienste van de
onafhankelijke politiek
- 12 Unieke rol voor senator**
OPNL wordt steeds zichtbaarder

Donderdag 18 april 2024

Steunfractie OPNL op bezoek Eerste Kamer

De steunfractie van OPNL op visite bij senator Auke van der Goot in de Eerste Kamer

Donderdag 18 april zijn leden van de steunfractie van OPNL op bezoek geweest bij senator Auke van der Goot in de Eerste Kamer. Dit bezoek werd door de senator verzorgd, samen met Candacé van der Bijl (griffier van de commissie SZW) en Anna Cremers (fractiemedewerker OPNL). De steunfractieleden kregen hierdoor een uniek inzicht in het dagelijkse werk van onze senator, wat van belang is voor de onderlinge ondersteuning en samenwerking.

Het programma begon met een gesprek met Candacé, waarin de rol en procedures van de Eerste Kamer werden toegelicht. Vervolgens werd een aantal belangrijke dossiers binnen de commissies Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving (IWO) besproken, waarbij ook Laurens Dragstra (griffier van de commissie IWO) zich aansloot voor een levendige discussie. De dag werd afgesloten met een uitgebreide rondleiding door het tijdelijke gebouw van de Eerste Kamer, verzorgd door Peter Kranendonk.

Na het bezoek is de groep ook nog gaan dineren en napraten bij Café Schlemmer.

Tijdelijk onderkomen Eerste Kamer

Lopende onderzoeken

De boeken uit de WB Boekenreeks worden altijd gemaakt aan de hand van onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek. Zodra een onderzoeksvraag bekend is, wordt door het partijbureau een geschikt onderzoeksinstituut gezocht. Samen wordt dan de opzet van het onderzoek bepaald en worden de kosten besproken. Na een akkoord van het bestuur van het Wetenschappelijk Bureau OPNL start het onderzoek. Daarbij staat OPNL letterlijk aan de zijlijn. Er is geen enkele inhoudelijke bemoeienis met het onderzoek. Dat is een bewuste keuze en past uiteraard ook bij een onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek.

Kiezersonderzoek

“Het lijkt een druk jaar te worden”, vertelt John Uffels, voorzitter van het Wetenschappelijk Bureau OPNL.

“Het eerste onderzoek dat nu loopt is meteen heel belangrijk. Ennneus uit Groningen doet een groot kiezersonderzoek. Doel is om te achterhalen wat de beweegredenen zijn voor kiezers om tijdens de gemeenteraadsverkiezingen op een lokale partij te stemmen, maar vervolgens bij de verkiezingen voor Provinciale Staten niet voor een onafhankelijke provinciale partij te kiezen.”

“Aan de hand van een enquête worden mensen die de vorige gemeenteraadsverkiezingen wel op een lokale partij hebben gestemd ondervraagd. Maar dezelfde vragen worden ook voorgelegd aan mensen die op een landelijke partij hebben gestemd. De laatste groep die wordt onderzocht zijn de mensen die niet gestemd hebben. De verwachting is dat het onderzoek na de zomer wordt opgeleverd, waarna er een boekje van wordt gemaakt.”

“Ik hoop dat hieruit een aantal handvatten komen die wij als OPNL kunnen gebruiken om de kiezers beter te kunnen bereiken. Dat kan aan de hand van de onderwerpen die uit het onderzoek naar voren komen en waarvan de kiezers aangeven dat die voor hen persoonlijk belangrijke zijn. Daarmee geven wij de platformleden munitie waarop zij hun campagnestrategie kunnen aanpassen. Het achterliggende doel is natuurlijk dat wij meer Statenleden krijgen en daarmee ook meer senatoren”, aldus de WB voorzitter.

Energietransitie en bestaanszekerheid

De voorzitter geeft uitleg over dit tweede lopende onderzoek: “Bureau Echt heeft in het verleden al enkele onderzoeken voor OPNL uitgevoerd en ook nu zijn we bij hen uitgekomen. Echt heeft het onderzoek inmiddels opgeleverd en we zijn nu druk in de weer om er een mooi boekje van te maken.”

“De kernvraag is wat de financiële gevolgen voor de burgers zijn als alle maatregelen uit de energietransitie worden uitgevoerd. Het onderzoek gebeurt op basis van desk research en een aantal interviews en zal meer inzicht verschaffen in de samenhang tussen de energietransitie en de bestaanszekerheid van onze inwoners. Want daar maken veel onafhankelijke politici zich grote zorgen over.”

De eerste resultaten van het onderzoek zijn inmiddels bekend. “De energierekening heeft een grote impact op de bestaanszekerheid van burgers. Vooral lagere en middeninkomens zagen de laatste jaren een relatief hoge stijging van energieprijzen in relatie tot hun beschikbare inkomen. Het is belangrijk om te allen tijde aandacht te houden voor

de betaalbaarheid voor de burger. Daar ligt een opdracht bij de burger zelf (gedragsverandering), maar zeker ook bij de overheid die door beleid kan zorgen dat de lusten en de lasten evenwichtig door de hele samenleving heen worden gedragen.

Financiering politiek

De voorzitter van het Wetenschappelijk Bureau:

“Wij hebben prof. dr. Marcel Boogers opdracht gegeven om een onderzoek te doen naar de financiering van politieke partijen. Er zijn twee staatscommissies geweest die hierover iets hebben geadviseerd, Remkens en Vreling.”

“Boogers zal antwoord geven op de vragen naar de inhoud van deze adviezen en de vertaling naar de Evaluatiewet (financiering politieke partijen). Daarbij wordt ook een beeld gegeven van het publieke debat dat over dit onderwerp gaande is.”

“Dit onderzoek zal medio dit jaar worden opgeleverd, maar het is ook mogelijk dat er binnenkort nieuwe ontwikkelingen zijn. De Tweede Kamer gaat wellicht binnenkort debatteren over de Wet Politieke Partijen, die ook verband houdt met de financiering van politieke partijen. Indien mogelijk wordt deze discussie meegenomen in het onderzoek.”

Grensarbeid

John Uffels: “Item, een onderdeel van Maastricht University, doet een scenarioanalyse naar flexibel werken voor grensarbeiders. Daarbij gaat het om de diverse regelgeving die nu nog in landen als Nederland, België en Duitsland bestaat.

Om grensarbeid beter mogelijk te maken zullen de regels hierover tussen de betrokken landen en/of in Europees verband afgestemd moeten worden. Want werken over de grens is voor mensen in de regio niets bijzonder. In bijvoorbeeld Groningen, Drenthe, Zeeland en Brabant is de grens dichterbij dan Den Haag. Limburg ligt zelfs geheel ingeklemd tussen Duitsland en België.”

“Dit onderzoek wordt uitgevoerd op verzoek van onze OPNL senator die zich inzet voor de positie van de grensarbeiders. De oplevering van het onderzoek staat binnenkort gepland, maar wat we er precies mee gaan doen is nog niet helder. In ieder geval zal de senator en zijn fractie het onderzoek gebruiken voor hun parlementaire werk, mogelijk wordt er in de loop van het jaar ook nog een boekje van gemaakt.”

25 jaar OPNL

“Een heel bijzonder onderzoek en een bijzonder mooi boekje wordt over ons jubileum”, zegt John Uffels. “OPNL bestaat dit jaar 25 jaar, met dank aan Walter Lennertz die ons hierop heeft gewezen. Aan de hand van een aantal journalistieke interviews met onder meer de huidige voorzitter, erevoorzitter Jabik van der Bij, de huidige senator en oud-senatoren Hendrik ten Hoeve en Ton Raven, wordt niet alleen een beeld geschetst van 25 jaar onafhankelijke politiek in Nederland, maar ook een blik geworpen naar de OPNL toekomst.”

“Onze partij bestaat sinds 1999 en was eerst lange tijd OSF genaamd. De presentatie van dit specifieke boekje uit de WB Boekenreeks zal met enkele bijzondere feestelijkheden gepaard gaan.”

Actueel

De voorzitter van het Wetenschappelijk Bureau OPNL heeft nog een nieuwtje. “De Ledenraad heeft eind maart gesproken over de wens om onderzoek te doen naar de rapporten van de commissies Remkens en Vreling. Inmiddels is Julien van Ostaaijen hiermee aan de slag gegaan.

Vanuit de Hogeschool Tilburg wordt in kaart gebracht welke adviezen hierin benoemd zijn en wat de status daarvan momenteel is. Anders gezegd wat is uitgevoerd van deze adviezen en wat niet is opgepakt.”

“Nieuwe onderzoeken zijn altijd mogelijk. Alle leden van OPNL kunnen daarvoor een verzoek indienen via het bekende formulier op onze website. Voor vragen hierover verwijs ik naar ons Partijbureau (partijbureau@opnl.nl).”

OPNL zet stappen naar de toekomst

“Van invloed naar macht”

De OPNL Ledenraad heeft op 23 maart ingestemd met een aantal belangrijke notities. Daarmee is sprake van een koerswijziging binnen OPNL. Als aanstichter van het nieuwe beleid wordt gewezen naar de nieuwe voorzitter Sybren Singelsma, die sinds zijn aantreden erg actief en nu dus ook effectief blijkt te zijn.

Dat doet de voorzitter uiteraard niet alleen, het nieuwe bestuur speelt een belangrijke rol in de totstandkoming van de drie notities die gezamenlijk staan voor het nieuwe beleid.

Ledenraad

Sybren Singelsma over het nieuwe beleid: “Kijk, de rode lijn is simpel. We willen als OPNL van invloed naar macht. Om daar te komen moet als eerste intern alles op orde zijn. Daarvoor heeft het Algemeen Bestuur de lijnen uitgezet. Daarbij is gekeken naar de wettelijke en politieke realiteit.”

Voorzitter Sybren Singelsma

Nieuw Beleid OPNL

Het nieuwe beleid van OPNL is verwoord in vier notities:

- Notitie 23.15 **Goed Bestuur**
- Notitie 23.13 **Beleidsnotitie Toekomst OPNL**
- Notitie 23.14 **Koersdocument**
- Notitie 24.08 **Gedragscode Integriteit OPNL**

“Het is overigens niet zo dat er veel binnen OPNL verkeerd was, maar ik vond wel dat we een aantal zaken moesten aanpassen. Dat moet je sowieso regelmatig doen, je moet je aanpassen aan een veranderende politieke en wettelijke realiteit. Bovendien geloof ik erg in het vastleggen van de procedures die je gebruikt. Dat is ook een verplichting binnen het zogenaamde COSO model. Dit model komt uit het bedrijfsleven maar wordt ook door de EU toegepast en is voor politieke partijen eveneens een nuttig instrument”

“De notitie Goed Bestuur vormt de basis van het nieuwe beleid. Met de invoering van de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) in 2021 is bepaald dat bestuursleden hoofdelijk aansprakelijk zijn bij nalatig of verwijtbaar handelen. Het is dus zaak om de interne procedures goed vast te leggen. Dat hebben we in de notitie Goed Bestuur gedaan, compleet met de nodige risicoanalyses. We beschrijven de richtlijn voor declaraties van het bestuur, voor het inkoop- en aanbestedingsbeleid en voor de administratieve organisatie, inclusief interne controle. Met het vaststellen van deze notitie heeft OPNL een belangrijke stap gezet in de verplichting van goed bestuur.”

Toekomst

“De beleidsnotitie Toekomst is de voormalige startnotitie. Hierin staat een belangrijk centrale doelstelling voor OPNL, namelijk het voldoende ondersteunen van de platformleden zodat het aantal senatoren zodanig kan worden vergroot dat van reële politieke invloed op alle niveaus sprake is. Vervolgens wordt dat vertaald in een aantal aanbevelingen.

Terug naar de basis, samenwerking binnen de organisatie, het versterken van de invloed van OPNL en het optreden als spreekbuis en belangenbehartiger van de gehele onafhankelijke politiek”, aldus voorzitter Sybren Singelsma.

Hij vervolgd: “Een OPNL is voor mij een belangrijke uitspraak. Het geeft aan dat er slechts een enkel platform voor de onafhankelijke politiek bestaat en dat elk onderdeel van OPNL gericht is op het versterken van het geheel.”

Koersdocument

Sybren Singelsma: “Dit is de beschrijving van de politieke partij, het politieke gezicht naar buiten toe. Het gaat over onze gezamenlijke nieuwe positionering, onze missie, visie en kernwaarden. Vervolgens gaat de notitie in op de noodzakelijke versterking van de platformstructuur. De nieuwe kreet wordt “Politiek van Onderop!”, dicht bij de burgers.

“Het Koersdocument gaat feitelijk vooral over de versterking van onze platformleden”, zegt de voorzitter. “De nadruk ligt op het gezamenlijk uitdragen van onze kernwaarden en onze inzet voor de lokale partijen en natuurlijk de inwoners van onze provincies. Het gaat eigenlijk over de basis van ons politieke programma en het is ook een beschrijving van ons DNA.”

“Om de rol van OPNL naar buiten sterker te maken is het Algemeen Bestuur al regelmatig in gesprek met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en met de VNG. Met Kennispunt en de vertegenwoordigers van burgemeesters, wethouders en het IPO worden binnenkort gesprekken gestart. Hier moeten wij duidelijk maken dat OPNL een partij is die staat voor ‘nabijheid’, ‘samen doen’ en ‘dicht bij de burger.’”

Tweede Kamer

“Het Koersdocument maakt helder hoe we willen werken en wat we gaan doen richting de verkiezingen. De Ledenraad heeft een duidelijke uitspraak gedaan in het verlengde van het Koersdocument over de Tweede Kamer. OPNL gaat voorlopig niet voor de Tweede Kamer maar zet alles op het versterken van de provinciale partijen en de Eerste Kamer.”

“We zijn ook op weg naar een nieuwe procedure voor de interne verkiezing van onze senatoren. Daarbij wordt de regio meer betrokken, door elk platformlid zelf een kandidaat senator te laten zoeken. Die kandidaten kunnen dan een rol spelen in de campagne voor Provinciale Staten, met een directe link naar de Eerste Kamer, want daarvoor zijn zij de regio kandidaat. Op die manier hopen we ook een instrument te hebben gevonden tegen de nationalisatie van de campagnes voor Provinciale Staten.”

Kernwaarden OPNL

Democratie

OPNL is van mening dat de macht over de overheid aan het volk toebehoort. Mensen moeten zoveel mogelijk worden betrokken bij het openbaar bestuur zeker bij besluiten die grote impact hebben op hun leefomgeving of veiligheid.

Regionalisme

Onafhankelijke politiek wordt niet vanuit Den Haag aangestuurd maar andersom. Onze inwoners sturen, via hun lokale partijen, de gekozen bestuurders op regionaal en landelijk niveau aan. “Politiek van Onderop!”

Cultuur

Taal en cultuur dragen sterk bij aan de identiteit en daarmee aan het welzijn van mensen. Dit is de basis voor de onafhankelijke politiek.

Duurzaamheid

OPNL wenst een duurzame planeet na te laten aan onze kinderen. Het continue zoeken naar een goed evenwicht tussen behouden en consumeren is onze insteek.

Inclusiviteit

Niet iedereen is hetzelfde, maar iedereen telt mee en we laten niemand aan de kant staan! Respect en begrip zijn de hoekstenen van solidariteit.

Solidariteit is het begin van inclusiviteit. Integriteit & bestuur OPNL eist een integer bestuur in alle bestuurslagen, een bestuur dat een verantwoord en transparant (financieel) beleid uitvoert.

**ONAFHANKELIJKE
POLITIEK NEDERLAND**
de Kracht van de Regio

De invloed van onze senator?

De OPNL senator heeft wel invloed maar geen macht. Als we meer macht willen, moeten we onze lokale en regionale kracht beter verzilveren.

**Meer stemmen is
meer zetels is
meer macht.**

“Dat is een manier om meer zetels voor onze platformleden te verkrijgen, een andere manier is om de witte vlekken in te vullen. Er zijn nog wat leden die geen Statenzetels hebben en daar is nog flink wat winst te behalen.

Samen moeten onze inspanningen leiden tot meer zetels in de Eerste Kamer, tot meer senatoren. Dit is een nieuwe manier van werken, want een andere uitkomst vereist nu eenmaal een andere aanpak.”

Uitvoering

De Ledenraad heeft de notities vastgesteld, nu is het aan het Algemeen Bestuur om de actiepunten op te pakken. Vanaf nu is sprake van een permanente campagne”, aldus de voorzitter.

“We hebben het over Push en Pull factoren. Dat betekent dat het AB moet werken, maar ook de platformleden hebben een belangrijke rol. Zij moeten de banden met de aangesloten lokale partijen aanhalen en daar waar mogelijk zorgen voor het binnenhalen van meer lokale partijen. Er is geen sprake van alleen politiek op lokaal of regionaal gebied, het vormt een geheel. Nationaal en zelfs op Europees niveau. Lokale partijen zouden dus ook wat breder moeten kijken dan de eigen gemeentegrens. Denk aan de energietransitie en de stikstofwetten.”

“Landelijk opererende politieke partijen kennen zo’n kennisoverdracht bijna van nature doordat ze een netwerk vormen op verschillende niveaus. OPNL kan dat kader bieden voor de lokale partijen. Tegelijkertijd kan OPNL meer gebruik maken van de lokale partijen die echt dicht bij de burgers staan. Om de burgers vanuit de onafhankelijke politiek te kunnen helpen en beschermen.”

Kiesstelsel

“Een manier om de macht van OPNL te vergroten is een ander kiesstelsel. Ik denk dan aan de samenstelling van de Eerste Kamer op basis van vertegenwoordiging per regio, maar we zouden al kunnen beginnen met het kritisch kijken naar het systeem van de stempunten. Een beetje meer zoals de Duitse Bundesrat. Eigenlijk gaan we in die richting als we als OPNL meer senatoren kunnen leveren. Die komen dan namelijk al uit verschillende regio’s.”

Invloed en macht

De senator doet zeer nuttig werk, maar in je eentje ben je beperkt. Zijn meerwaarde ligt in het gedegen parlementaire werk en de samenwerking met andere partijen in de Eerste Kamer. Af en toe lukt het hem om te scoren, denk aan de extra BOA's voor Ter Apel, Westerwolde.”

“Maar je kunt niet echt iets tegenhouden, daarvoor moet je macht hebben. En om macht te hebben moet OPNL meer zetels in de Eerste Kamer behalen en daarvoor moeten de platformleden meer zetels in de provincies scoren. Dan krijg je macht en kun je de Eerste Kamer gebruiken als noodrem en platform voor wetgeving. Daar moeten alle inspanningen van OPNL op gericht zijn.”

Verkiezingen

2026	maart	Gemeenteraad
2027	maart	Provinciale Staten
	mei	Eerste Kamer
2028	maart	Tweede Kamer

€ 25 miljoen beschikbaar

Wet op de politieke partijen voor advies naar de Raad van State

foto: Raad van State/Tineke Dijkstra

Het kabinet heeft begin april een volgende stap gezet om het Nederlandse partijstelsel robuuster te maken, en daarmee onze democratie verder te verstevigen. Regels hiervoor zijn gebundeld in de Wet op de politieke partijen, die nu voor advies naar de Raad van State wordt gestuurd.

Pijler

Minister De Jonge: “Politieke partijen zijn de pijlers van onze democratie. Tijdens verkiezingen stem je op een kandidaat van een partij die jouw belangen het best behartigt, en je moet erop kunnen vertrouwen dat die partij dat ook doet. Daarom zijn er regels waar partijen zich aan moeten houden. Met dit wetsvoorstel werken we onverminderd door aan het beschermen en versterken van onze democratie. We hebben daarbij specifiek aandacht voor de politiek op lokaal en regionaal niveau, waarvoor we € 25 miljoen beschikbaar willen stellen. Zodat ook zij hun belangrijke werk goed kunnen blijven doen voor de mensen in hun gemeente, provincie of waterschap.”

Subsidie

De specifieke aandacht voor decentrale politieke partijen en decentrale afdelingen van landelijke politieke partijen is nieuw in de wet. Doel is dat zij nóg beter hun werk kunnen doen, dit is van belang vanwege de groeiende verantwoordelijkheden van gemeenten, provincies en waterschappen. Met het voorstel wordt een wettelijke grondslag gecreëerd om een subsidieregeling voor politieke partijen en afdelingen in gemeenten, waterschappen en provincies vast te stellen.

Hiervoor wordt voor een periode van drie jaar € 25 miljoen beschikbaar gesteld. Dit maakt decentrale politieke partijen minder afhankelijk van giften. Daaraan gekoppeld komen er ook voor deze politieke partijen regels; zo moeten ze open zijn over hun financiën, hun schulden en donaties die ze ontvangen. Zij moeten deze gegevens publiceren op hun eigen website.

De subsidieregeling wordt na de periode van drie jaar geëvalueerd om te bepalen hoe de regeling precies een vervolg krijgt.

Hugo de Jonge: “Bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen stemden 36% van de kiezers op een lokale politieke partij. Lokale politieke partijen zijn daarmee een belangrijk onderdeel van onze democratie. Ik wil met dit wetsvoorstel daarom voor het eerst alle politieke partijen die op het lokale en regionale niveau actief zijn subsidiëren. Zij kunnen op deze manier hun controlerende en volksvertegenwoordigende taak beter uitvoeren. Tegelijkertijd verplicht dit wetsvoorstel hen ook om open te zijn richting hun kiezers, onder meer over wie geld aan hen doneert. Dat maakt onze democratie weerbaarder.”

Bescherming

De nieuwe wet vraagt daarnaast partijen duidelijkheid te geven over hoe ze kandidatenlijsten samenstellen, en hoe het partijbestuur wordt verkozen. Ook worden politieke partijen verplicht openheid te geven over advertenties die zij laten plaatsen of verspreiden. Zo moet duidelijk zijn wie betaald heeft, hoeveel, en of de advertentie specifiek gericht is op een bepaalde doelgroep.

Een nieuwe, onafhankelijke toezichthouder, de Nederlandse Autoriteit politieke partijen (NApp), gaat toezicht houden op de regels uit de nieuwe wet. Zo wordt de onafhankelijke positie van politieke partijen versterkt. Op verzoek van de Tweede Kamer zal aan de Raad van State ook worden gevraagd of de NApp een mogelijke rol kan krijgen in het toezicht op leden van de Tweede Kamer.

foto: Raad van State/Tineke Dijkstra

BBB, NCS, PVV en VVD stemmen tegen subsidie

Op 23 april heeft de Tweede Kamer gestemd over een motie om vooruitlopend op de Wet politieke partijen om alvast subsidie te verstrekken aan politieke partijen in gemeente, provincie en waterschap.

Doel van de motie is om nu alvast het gehele bedrag of een deel daarvan beschikbaar te stellen. De druk ontstaat omdat de Wet politieke partijen nog even op zich laat wachten, terwijl de komende verkiezingen al in 2026 plaatsvinden (gemeenteraden).

Dat de formerende partijen nu tegen stemmen is geen goed nieuws voor de onafhankelijke politiek en staat ook haaks op de inspanningen van Minister de Jonge.

Verbod

Daarnaast maakt de nieuwe wet de mogelijkheid om partijen te verbieden specifieker. Op dit moment kan de rechter een politieke partij alleen verbieden als een partij handelt in strijd met de openbare orde, een brede definitie die niet geldt voor politieke partijen specifiek, maar voor elke vereniging of stichting. In plaats daarvan maakt de nieuwe wet het mogelijk dat een partij verboden kan worden wanneer de partij de democratische rechtsstaat wil ondermijnen of afschaffen. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn wanneer een partij de onafhankelijkheid van de rechtspraak ongedaan wil maken of verkiezingen frustreert.

WB staat vooral ten dienste van de onafhankelijke politiek

Abonnement WB Boekenreeks

WB voorzitter John Uffels geeft tekst en uitleg: “De platformleden van OPNL ontvangen altijd een aantal exemplaren van het nieuwste boekje uit de WB Boekenreeks. Die kunnen zij dan verdelen onder de bestuursleden en politici van de provinciale partij en vervolgens bezorgen bij de aangesloten lokale partijen. Op die manier komt de informatie uit de leerzame boekjes terecht bij de onafhankelijke politiek, met het doel om die te versterken.”

Kennis delen

John Uffels vervolgt: “Maar dan blijven er nog een heleboel onafhankelijke politici over, die helaas niet zijn aangesloten bij OPNL. Hiervoor heeft het Wetenschappelijk Bureau van OPNL nu een oplossing bedacht; het abonnement WB Boekenreeks.”

“Hiermee wordt bewerkstelligd dat in principe alle onafhankelijke politici de kennis tot zicht kunnen nemen en dat is volledig in lijn met de doelstelling van OPNL om de onafhankelijke politiek in Nederland te verbinden en te versterken. Hiermee wordt bovendien aangetoond dat OPNL niet uitsluitend voor de eigen leden actief is.”

Voorzitter WB OPNL, John Uffels

Uitgangspunten

“Een abonnement voor een (kalenderjaar) bedraagt € 50,00. Een abonnement is altijd persoonlijk en kan door beide partijen per direct worden opgezegd, waarbij de verplichtingen voor het lopende jaar zullen worden nagekomen.”

“Abonnees ontvangen het laatste boekje dat is uitgegeven, plus alle boekjes die in het betreffende jaar worden uitgegeven. De abonnee ontvangt steeds 1 exemplaar.”

“Extra exemplaren zijn voor abonnees te koop voor € 15,00 per stuk, zolang de voorraad strekt. Voor alle abonnementen en bestellingen geldt dat de boekjes pas worden verzonden, nadat de betaling ontvangen is door OPNL.”

OPNL wordt steeds zichtbaarder

Unieke rol voor senator

OPNL is een platformorganisatie waarbij de aangesloten provinciale partijen hun eigen identiteit behouden. In de nieuwe wet financiering politieke partijen (evaluatiewet) wordt gesproken over een koepelorganisatie. Daarmee krijgt OPNL en vooral de bijzondere vorm waarin deze politieke partij is georganiseerd, steeds meer erkenning.

Een niet onaanzienlijke rol is hierbij weggelegd voor de OPNL senator, het gezicht van OPNL in politiek Den Haag. Hij heeft een werkwijze ontwikkeld die recht doet aan zijn rol als vertegenwoordiger van OPNL in de Haagse politiek, waarbij hij ook rekening houdt met wat er politiek leeft bij de aangesloten provinciale partijen. Onder het motto: elke regio telt.

Ruimer jasje

Maar eerst iets over de ondersteuning die de senator vanuit de Eerste Kamer ontvangt. Voor een eenmansfractie als OPNL was dat de afgelopen decennia heel karig. Tot voor kort zo'n € 17.400 per jaar. Sinds dit jaar heeft de OPNL-fractie de beschikking over bijna het zevenvoudige: € 120.000. Dat lijkt op het eerste gezicht best veel, maar eigenlijk was het oude bedrag wel heel karig, zeker als je kijkt naar de rol van de Eerste Kamer. Het toetsen van de kwaliteit van de wetgeving aan de hand van een drietal criteria: uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en rechtmatigheid, voordat de wet in werking treedt. Senator Auke van der Goot: "Tot dit jaar was de financiële ondersteuning van de fracties in de Eerste Kamer zeer beperkt. In verschillende provincies was de ondersteuning van provinciale Statenfracties zelfs beter. Dat is niet alleen vervelend, dat betekent ook dat je als fractie geen goede werkgever kunt zijn voor je medewerkers. Dat moet je met elkaar niet willen."

"Senatoren zijn deeltijd politici en als eenmansfractie kun je het werk in de Eerste Kamer niet in je eentje behappen. Je hebt ondersteuning nodig en daar is die verhoging van de financiële bijdrage ook voor bedoeld. Er is nu financieel ruimte voor professionele ondersteuning, dankzij de verhoging van het basisbedrag per fractie", aldus Van der Goot.

Fractie

De Eerste Kamerfractie van OPNL bestaat inmiddels uit drie personen, naast de senator. Auke van der Goot: "Recent is de fractie versterkt met de komst van een nieuwe beleidsmedewerker. Matt Kanters is een lokaal politiek talent uit de Brabantse gemeente Boekel. Anna Cremers zit al langer in ons team, ook als beleidsmedewerker. Hun beider taak is vooral het doen van uitzoekwerk en het aandragen van inhoudelijk punten voor de senator. Daarnaast monitoren zij de media om te zien of daaruit onderwerpen voor een motie naar voren komen en tot slot hebben zij contact met fractie-medewerkers van andere partijen om te bezien of moties medeondertekend kunnen worden of dat andere partijen onze moties willen ondertekenen. Ook houden zij een overzicht bij van toezeggingen van het kabinet en tot slot schrijven zij ook een deel van mijn speeches."

Senator Auke van der Goot

Fractie Eerste Kamer

Auke van der Goot
senator

Anna Cremers
beleidsmedewerker

Matt Kaners
beleidsmedewerker

Ton Raven
fractiemedewerker

Sent Wierda
fractiemedewerker

Casper Strookman
Strategisch adviseur/
mediacoach

De senator vervolgt: “Naast deze twee beleidsmedewerkers bestaat de fractie uit een strategisch adviseur/mediacoach in de persoon van Casper Strookman. Andere fracties hebben dit ongeveer op dezelfde wijze georganiseerd. De medewerkers van de fracties hebben veelvuldig contact met elkaar, waardoor de verbinding tussen de diverse partijen in de Eerste Kamer wordt versterkt. Tot slot ondersteunen oud-senator Ton Raven en Sent Wierda mij vanuit thuis.”

Elke Regio Telt

Terug naar de eigen, bijzonder werkwijze van de OPNL senator in de Eerste Kamer. Al in zijn maidenspeech sprak Auke van der Goot over “Elke Regio Telt”. De senator: “Aanleiding voor deze uitspraak was dat de randen van Nederland, denk aan de kop van Noord-Holland, de provincie Fryslân en de zeven grensprovincies, zien dat op het platteland en in de kleinere steden en dorpen steeds meer voorzieningen verschromelen of zelfs verdwijnen. De mensen in de regio hebben daardoor het gevoel dat ze niet meer meetellen in de politieke besluitvorming. Sommigen raken afgehaakt, anderen pakken juist de uitdaging op om vanuit sterke gemeenschapszin de kracht van hun dorp of regio te versterken.”

Dus laat de OPNL senator in de Eerste Kamer bewust ook het geluid van buiten de Randstad horen: “Die bewuste keuze van mij als senator sluit trouwens goed aan bij de kabinetsreactie op het advies Elke regio telt. Die kabinetsreactie uit juli 2023 opent met twee krachtige volzinnen: Het gaat pas

goed in Nederland, als het overall in ons land goed gaat. Dat is helaas niet het geval. De kunst is natuurlijk om het als kabinet niet bij mooie woorden te laten, zodat het kabinet verder gewoon doorgaat met waar het voor de regio in feite al langer fout is gegaan.”

De kabinetsreactie schonk trouwens klare wijn: veel van de problemen in de regio zijn mede veroorzaakt door een overheid die zich heeft teruggetrokken en zo letterlijk op afstand kwam te staan. Er werd gekozen voor schaalvergroting, grotere mobiliteit en investeringen van het Rijk die vooral in economisch sterke regio's landden. Dat was een politieke keuze, maar die werd neutraal verpakt. Senator Van der Goot: “Denk aan de criteria voor grote investeringsbeslissingen met behulp van maatschappelijke kosten- en batenanalyses. Die lijken neutraal geformuleerd, maar pakten bijna altijd nadelig uit voor de regio. Dat is ook de reden waarom de regio bij de afweging voor investeringsbeslissingen vaak van de Randstad verloor.”

De senator vervolgt: “De mantra van opeenvolgende kabinetten was: sterker maken wat sterk is, daar profiteren de (zwakkere) regio's uiteindelijk wel van mee. Het omgekeerde was evenwel het geval, zoals ik op 3 april jl. in een plenair debat over de begroting van Infrastructuur en Waterstaat heb benoemd. Dat is niet alleen slecht voor de regio, maar uiteindelijk ook voor het hele land. Kortom je zult het bestaande beleid en vooral ook de koers van het kabinet moeten aanpassen, maar die vertaalslag is best moeilijk.”

Op 1 maart 2024 heeft minister Hugo de Jonge van BZK een eerste operationalisering per departement gegeven van de aanbevelingen uit Elke regio telt.

Stichting Beheer Fractiegelden

Deze stichting is formeel verantwoordelijk voor de financiële gang van zaken binnen de fractie. Zij ontvangen de gelden vanuit de Eerste Kamer en dienen die jaarlijks te verantwoorden.

De Stichting Beheer Fractiegelden bestaat uit senator Auke van der Goot (voorzitter), Walter Lennertz (penningmeester), Wil van Pinxteren (secretaris) en Ton Raven, de eerste opvolger van de senator.

Senator Van der Goot daarover: “Je kunt daar op twee manieren naar kijken. De positieve manier is: een eerste bescheiden aanzet tot verandering. Of de meer kritische benadering: het resultaat valt nog niet mee. Het kon minder tegenover het kon beter. Daarom moeten wij als OPNL samen met de andere fracties in de Eerste Kamer en met de regio goed nagaan of het hier echt om een koersverandering gaat, of dat er vooral sprake is van een min of meer cosmetische aanpassing.”

Successen

De senator werkt nauw samen met de OPNL-steunfractie. Dat zijn de vertegenwoordigers van de provinciale fracties. Elke provinciale fractie mag twee mensen afvaardigen naar de steunfractie. Deze vertegenwoordigers van de OPNL achterban hebben maandelijks contact met de senator en onderling met elkaar, waarbij onder meer per regio wordt gekeken naar moties aangenomen in Provinciale Staten. Daar waar een provinciale motie zich leent voor aandacht in de Eerste Kamer, maakt de senator er in de Eerste Kamer gebruik van. Deze nieuwe werkwijze begint zijn vruchten af te werpen en wordt ook door verschillende collega-senatoren herkend.

De OPNL senator: “Een goed voorbeeld van het gezamenlijk behalen van succes speelde in januari rond de Spreidingswet. Een motie, in december ingediend in Provinciale Staten van Drenthe door Sterk Lokaal Drenthe, speelde in op de gevolgen van overlast en gevoel van onveiligheid rond “Ter Apel” en zijn Drentse tweelingdorp Nieuw-Weedingen in de gemeente Emmen. Die gemeente had geprobeerd het Rijk op de onveilige situatie aan te spreken, maar de burgemeester van Emmen kreeg nul op het rekest. Tot chagrijn van Provinciale Staten van Drenthe. Een motie van Sterk Lokaal Drenthe om uiteindelijk twee ton uit provinciale middelen beschikbaar te stellen aan de gemeente Emmen

om zo te voorzien in een oplossing voor de overlast, werd met grote steun aanvaard. Wel met de opdracht om dat geld weer terug te halen van het Rijk.”

Bij de behandeling van de Spreidingswet heeft staatssecretaris Van der Burg aan de OPNL senator de toezegging gedaan dat dat in orde zou komen. Al met al, een mooi succes van de samenwerking tussen de OPNL senator en Alfred Schoenmaker, Statenlid voor Sterk Lokaal Drenthe. Schoenmaker is overigens sinds 23 april wethouder van de Drentse gemeente Westerveld.

Openbaar Vervoer

Een voorbeeld van een tweede (concept) motie komt uit Brabant. Ook hier werd tussen Lokaal-Brabant en de senator effectief geschakeld. De Statenfractie van Lokaal-Brabant zette zich in voor de verbetering van het OV met snelbussen (Bus Rapid Transit). Dan is het natuurlijk wel belangrijk dat die snelbussen niet in de file op de snelweg staan, maar door kunnen rijden. Dat geldt niet alleen voor de busverbinding Utrecht-Breda, maar ook voor een andere nieuwe snelbusverbinding van Den Bosch naar Oosterhout via Waalwijk. De realisering van die verbinding vraagt evenwel aanpassing van de autosnelwegverbinding tussen Den Bosch en Oosterhout en daarvoor is medewerking en cofinanciering van het Rijk nodig.

Senator Van der Goot daarover: “In Provinciale Staten van Noord-Brabant heeft Lokaal Brabant met voorbereiding en uiteindelijk indiening van een motie gepleit voor een alternatief vervoersmiddel dat ‘Bus Rapid Transit’ heet. Er worden dan snelbussen ingezet met langere en snellere verbindingen, die op vrije banen rijden.” Na inbreng van dit probleem door de OPNL senator heeft minister Harbers namens staatssecretaris Heijnen toegezegd in gesprek te gaan met de provincie Noord-Brabant over de verbetering van het openbaar snelbusvervoer.

Groningen

Een derde motie komt uit de provincie Groningen. Even leek het erop dat de Eerste Kamer problemen had met een snelle en definitieve beëindiging van de gaswinning uit het zogeheten Groningen. Die twijfel ontstond tijdens een proceduredebat op dinsdag 2 april jl., als gevolg van een uitspraak van een VVD-senator, mede namens de fracties van BBB en PVV, dat er eerst meer duidelijkheid moest komen over de leveringszekerheid van gas. Provinciale Staten van Groningen stonden op hun achterste benen en hielden een dag later een spoeddebat. In een breed aangenomen motie in Provinciale Staten, werd een oproep gedaan aan de Eerste Kamer om woord te houden en dus niet terug te komen op een besluit van de Tweede Kamer. Dat werd snel rechtgezet, op diezelfde woensdag nog, maar de Haagse onduidelijkheid over het misverstand leverde een enorme knauw op in het vertrouwen van de Groningers.

De OPNL senator zei hierover in de Eerste Kamer: “Het wantrouwen zit diep. Groningers die al getraumatiseerd waren door de schade en het circus van het schadeherstel kregen opnieuw een opdonder. Ook het gedrag en woordgebruik in deze Kamer doen ertoe. Er was een onderschatting van de trauma's in Groningen, onderschatting van wat het woord 'leveringszekerheid' losmaakt. Het negeren van de burger door de overheid raakt niet alleen de inwoners van Groningen, maar bijvoorbeeld ook de inwoners rondom Schiphol en Tata Steel.”

Overigens stemden in de Eerste Kamer alleen de fracties van JA21, FVD en 50PLUS tegen sluiting. Een grote meerderheid stemde wel in met het voorstel voor directe en definitieve sluiting.

Werkwijze

De nieuwe werkwijze van senator Auke van der Goot begint zijn vruchten af te werpen. Zelf zegt hij hierover: “We laten zien dat onze achterban provinciaal actief is en goed schakelt met de senator. Daarnaast laten wij in de Eerste Kamer zelf zien dat wij waar mogelijk goed samenwerken met andere partijen in de Senaat. Die samenwerking levert soms mooie toezeggingen op van het kabinet. Ook voor onze provinciale partijen is dat fijn om te zien. Het uiteindelijke resultaat is dat wij als OPNL kunnen laten zien dat in de Eerste Kamer het geluid van de burgers uit de regio wordt gehoord en dat daar ook wat mee wordt gedaan, dankzij steun van de andere fracties”

“Je ziet ook dat steunfractieleden, politici afkomstig uit onze provinciale partijen, goed schakelen met hun senator. Ook onderling zoeken de Statenleden elkaar steeds meer op en weten zij elkaar te helpen. Ook dat is uiteindelijk in het belang van onze kiezers.”

De senator sluit af: “Tot slot is het interessant om te zien hoe mijn collega's in de Eerste Kamer op dit soort samenwerking reageren. Zij zien hoe de OPNL senator wordt gevoed vanuit de achterban. Mijn collega-senatoren waren zich eigenlijk niet zo bewust van hoe dat binnen OPNL werkt. Het schakelen met en tussen provinciale partijen met de OPNL-senator is een bijzondere werkwijze die overigens uitstekend past bij OPNL als platformorganisatie.”

Gasveld in Groningen

De volgende Provinciale Politieke Partijen zijn aangesloten bij het OPNL platform
en bieden een platform voor onafhankelijke politiek in de eigen provincie.

LOKAAL-BRABANT.NL

WWW.FNP.FRL

LOKAAL-LIMBURG.NL

GRONINGERBELANG.NL

PARTIJVOORZEELAND.NL

PROVINCIAALBELANGFRIESLAND.NL

STERKLOKAAL.NL

STERKLOKAALFLEVOLAND.NL

ONAFHANKELIJKEPOLITIEKZUIDHOLLAND.NL

ONAFHANKELIJKEPOLITIEK-NH.NL

LOKALEPARTIJENGELDERLAND.NL

U26GEMEENTEN.NL

Magazine Wetenschappelijk Bureau Onafhankelijke Politiek Nederland

LOCOMOTIE

**"MENSEN IN DE REGIO
MOETEN VOLWAARDIG
MEETELLEN"
P. 10**

**ONAFHANKELIJKE
POLITIEK NEDERLAND**
Wetenschappelijk Bureau

85

oktober 2024

Voorwoord

Geachte lezers,

Trots presenter ik het nieuwste nummer van Locomotie, ons magazine dat inzicht geeft in de vele activiteiten van het Wetenschappelijk Bureau en van de ontwikkelingen binnen het platform OPNL.

In dit nummer aandacht voor de visie van OPNL op de toekomst en de bijzondere voorbereidingen op de gemeenteraadsverkiezingen 2026 en de Provinciale Statenverkiezingen (PS) in 2027. Het Wetenschappelijk Bureau heeft een omvangrijke bijdrage geleverd bij de totstandkoming van de diverse oplossingsrichtingen en notities.

Ook ruimte voor de bevindingen van onze senator rondom Prinsjesdag.

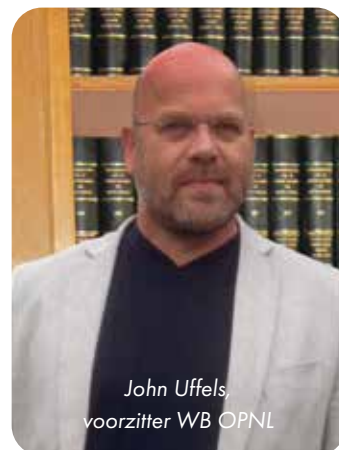
Naar aanleiding van een opmerking van Walter Lennertz, het langst zittende bestuurslid van OPNL, hebben wij inmiddels een nieuwe uitgave in de WB Boekenreeks laten maken. Onderwerp is "25 Jaar OSF / OPNL".

Dit boekje wordt gepresenteerd tijdens een persbijeenkomst op zaterdag 23 november, voorafgaande aan ons minisymposium over de toekomst van de Onafhankelijke Politiek. Meer informatie vindt u ook in deze uitgave van Locomotie. Wij hopen u in groten getale te mogen ontmoeten op 23 november in Nieuwspoor Den Haag.

De informatie over de overige nieuwe boekjes van de WB Boekenreeks presenteren wij in de volgende Locomotie, die eind dit jaar op uw deurmat zal vallen.

John Uffels,
voorzitter WB OPNL

Colofon

Uitgever

Locomotie is een uitgave van het Wetenschappelijk Bureau Onafhankelijke Politiek Nederland (OPNL).

Redactieraad

John Uffels
Sybren Singelsma
Walter Lennertz

Hoofdredacteur

Chris Tiekstra

Fotografie

T-Force
Shutterstock
OPNL archief
e.a.

Vormgeving

T-Force Communicatieburo

Drukwerk

Drukkerij Roelofs

Oplage

4.000 exemplaren

Redactieadres

info@opnl.nl of
06 - 53 25 98 97

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.
© Wetenschappelijk Bureau OPNL.
Oktober 2024.

Inhoudsopgave

2 Voorwoord

3 25 jaar OSF / OPNL

Feestje voor onafhankelijke politiek

4 Abonnement WB Boekenreeks

5 Afscheid van Annigje Toering

6 OPNL moet nu gaan oogsten

Nieuwe dynamiek in Ledenraad

10 "Mensen in de regio moeten volwaardig meetellen"

OPNL wil duurzame versterking van de regio's

13 De kracht van de regio's behouden

Bram Schmaal zet zich in voor de burgers

Feestje voor onafhankelijke politiek

25 jaar OSF / OPNL

V.l.n.r. Marten Bierman, Hendrik ten Hoeve, Jabik van der Bij, Walter Lennertz en Gerben Gerbrandy.

Het is voor veel mensen niet meteen te geloven, maar OPNL timmert in 2024 al 25 jaar aan de weg in Nederland. De eerste jaren als OSF, nu als Onafhankelijke Politiek Nederland.

Het begon allemaal in 1999, hoewel daar natuurlijk veel voorbereidingen aan vooraf gingen. U leest de complete geschiedenis in het nieuwste boekje uit de WB Boekenreeks "25 jaar OSF / OPNL". Een boekwerkje dat tot stand kwam nadat Walter Lennertz tijdens een vergadering van het Wetenschappelijk Bureau OPNL onder de aandacht bracht dat er een jubileum aanstaande was. Walter kan het weten, want hij is al vanaf het begin actief voor ons politieke platform.

Presentatie

Het boekje wordt op 23 november aan de pers gepresenteerd tijdens een pers bijeenkomst in Perscentrum Nieuwspoor Den Haag. Deze keer staat dus niet de minister-president achter de kathedraal, maar onze eigen WB voorzitter John Uffels.

De perspresentatie, die voor iedereen toegankelijk is, zien wij als inleiding voor het mini-symposium op dezelfde dag, op dezelfde locatie. Het programma laat zien dat het zowel inhoudelijk-wetenschappelijk interessant zal zijn, maar tevens een soort van reünie voor de mensen die in het verleden al bij OSF en OPNL betrokken waren.

Programma Mini-Symposium

Pers-presentatie boekje '25 jaar OSF/OPNL'

- 10.00 uur Inloop
- 10.30 uur Perspresentatie
 - Welkom door John Uffels, voorzitter WB OPNL
 - Korte toelichting door auteur Frans Hermans
 - Overhandigen eerste exemplaar aan erevoorzitter Jabik van der Bij

Mini-Symposium 'De Toekomst van de Onafhankelijke Politiek'

- 11.30 uur Lunch en netwerken
- 13.00 uur Welkom door OPNL voorzitter Sybren Singelsma
- 13.10 uur Mini-Symposium "De Toekomst van de Onafhankelijke Politiek" professor Marcel Boogers, bijzonder hoogleraar Democratie & Transitie
- 14.45 uur Reactie door senator Auke van der Goot
- 15.00 uur Afsluiting door Sybren Singelsma, uitdelen boekjes Nazit en netwerken
- 16.00 uur Einde bijeenkomst

Onze langstzittende afgevaardigde

Afscheid van Annigje Toering

Zaterdag 21 september heeft de OPNL Ledenraad afscheid genomen van Annigje Toering. Zij heeft sinds 2003 zitting gehad in de Ledenraad. Eerst onder de noemer OSF en later als afgevaardigde namens FNP in de Ledenraad OPNL. Daarmee is Annigje een van de langstzittende afgevaardigden binnen ons politieke platform.

Annigje wist de sfeer binnen de Ledenraad altijd positief te houden, vaak door een enkele gerichte, trefzekere opmerking. Ook was zij altijd gericht op het gezamenlijke doel van OPNL, het uitdragen van de onafhankelijke politiek.

Bij haar afscheid stak zij de afgevaardigden in de OPNL Ledenraad nogmaals een hart onder de riem: "Het is mooi om te zien dat de kwantiteit en kwaliteit is gegroeid, OPNL verdient deze professionalisering."

Voorzitter Sybren Singelsma overhandigt een grote bos bloemen aan Annigje Toering, als bedankje voor haar jarenlange inzet.

Nieuwe dynamiek in Ledenraad

OPNL moet nu gaan oogsten

OPNL voorzitter Sybren Singelsma is ruim een jaar in functie. Tijd om de voorlopige balans op te maken. Hoe staat OPNL er voor en wat zijn de plannen voor de nabije toekomst?

Singelsma zelf is blij dat hij zijn verhaal kwijt kan: “Ik ben blij met deze aandacht in Locomotie. Niet voor mezelf, maar voor ons platform en voor alle aangesloten provinciale en lokale partijen en politici. De structuur van ons platform is op orde, nu gaan alle ballen op de komende verkiezingen. Alle ballen op de aandacht voor onafhankelijke politiek, om bij de volgende verkiezingen echt goed te kunnen oogsten. Je zag ook in de Ledenraad van eind september dat er een nieuwe dynamiek binnen OPNL ontstaat.”

Terugblik

“Het afgelopen jaar hebben we als OPNL grote stappen gezet door een aantal belangrijke notities op te stellen en vervolgens door de Ledenraad te loodsen. Met dank voor het werk van het Algemeen Bestuur (AB) en de ondersteuning door ons Partijbureau. Want het was veel werk. Gezien mijn persoonlijke achtergrond was het echter ook werk dat helemaal in mijn straatje past”, aldus de OPNL voorzitter.

Sybren Singelsma vervolgt: “De basis van alle werkzaamheden binnen het OPNL platform is het goed beheren van de diverse taken. Dat moet ook allemaal vastgelegd worden en dat is de notitie “Goed Bestuur” geworden. Deze is in oktober 2023 door het AB vastgesteld. Vervolgens hebben we gekeken naar de manier waarop wij onze doelstellingen willen realiseren. Dat is vastgelegd in de notitie met de welluidende naam “Koersdocument”. Om het plaatje compleet te maken hebben wij de bestaande notitie over de weg naar de toekomst geactualiseerd en een nieuwe naam gegeven, “Beleidsnotitie Toekomst OPNL”. Deze zijn door de Ledenraad vastgesteld in maart 2024.”

“Na al dat werk is ook de “Gedragscode Integriteit” aangepast en opnieuw vastgesteld door de Ledenraad in maart 2024. Na het eerste kwartaal 2024 hadden wij als OPNL ons beleid dus op orde en werd het tijd om dit om te zetten in concrete acties. De notitie “Routeplanner 2027” is in juni

Voorzitter Sybren Singelsma

van dit jaar door de Ledenraad vastgesteld. Voor mij zijn de twee belangrijkste items hierin een visual met de naam “De weg naar succes 2027” waarin alle te zetten stappen zijn weergegeven. Bovendien wordt hierin beschreven hoe wij met onze kandidaat senatoren om wensen te gaan. Hierover later meer.”

Witte vlekken

“Zoals bekend hebben wij een aantal provincies waar de provinciale partijen nog geen Statenleden hebben. Hierop hebben wij als eerste ingezet. In Zuid-Holland en Gelderland zijn nieuwe mensen gevonden die de kar willen gaan trekken. Zij worden aan alle kanten door het Partijbureau en ons AB ondersteund. Het lijkt erop op dat dit succes gaat opleveren, in ieder geval zijn de berichten uit die provincies positief.”

Singelsma gaat ook in op de andere witte vlekken. “In Noord-Holland en Utrecht hebben we een provinciale partij met een bestuur dat uiteindelijk succesvol moet kunnen worden. De komende maanden wordt aan deze provincies extra aandacht besteed. Dan blijft alleen de provincie Overijssel nog over, waar we tot nu toe geen provinciale partij van de grond hebben weten te trekken. Hopelijk krijgen we hier hulp van andere platformleden om opnieuw een poging te wagen.”

“Het invullen van de witte vlekken is goed, maar we mogen de overige partijen natuurlijk niet vergeten. Zij hebben nu een of meer Statenzetels en dat willen we minimaal behouden en het liefst nog wat uitbreiden. Want we hebben echt meer Statenleden nodig om vervolgens tot twee of meer senatoren te kunnen komen. Om ook deze partijen te helpen zijn door het AB twee acties uitgewerkt.”

En nu?

“Alle ballen op de komende verkiezingen”, vertelt Sybren Singelsma. “Eerst willen wij als platform een actieve rol spelen bij de gemeentelijke verkiezingen in 2026. De platformleden gaan de bij hen aangesloten lokale partijen zo goed mogelijk ondersteunen. Wij doen daar als OPNL een sausje overheen door een landelijke Abriecampagne te organiseren en financieren. De uitingen zijn bestemd voor de verschillende lokale partijen, met een eigen boodschap. Als verbindende factor wordt het logo van Kies Onafhankelijk toegevoegd.”

Kies Onafhankelijk in het stemlokaal

“Al deze inspanningen zijn gericht op het vragen van een wederdienst aan de lokale partijen in maart 2027, in aanloop naar de verkiezingen voor Provinciale Staten. Door dan de lokale helden, de sterke politici uit de gemeenten die zijn geholpen door de OPNL platformleden, in te zetten om de campagne voor PS zo goed mogelijk over de provincie uit te rollen. Wij noemen dit onze lokale helden. In een aantal provincies heeft deze aanpak bij de vorige verkiezingen tot een groei in Statenzetels geleid.”

Politiek

“Naast de steun en samenwerking binnen het OPNL platform willen wij ook een politiek statement maken om de positie van en de aandacht voor de lokale partijen te versterken. We doen dit door de aangesloten lokale partijen te vragen om op hun kieslijst voor de gemeentelijke verkiezingen een burgemeesterskandidaat op te voeren. Dit kan voor extra publicitaire aandacht zorgen en bovendien hebben de onafhankelijke lokale partijen dat een geheel eigen onderwerp, een eigen geluid.”

“Onze gedachte is om de burgemeesterskandidaat op de lijst te zetten en zijn of haar ambitie breed uit te communiceren. Dat geeft dan twee dingen aan. Als eerste geven zij de boodschap af dat burgemeestersposten prima door lokale politici vanuit de onafhankelijke politiek ingevuld kunnen worden. Wellicht zijn mensen uit de eigen regio juist bijzonder geschikt voor deze post. De tweede boodschap is dat de manier waarop burgemeesters momenteel worden benoemd erg ondoorzichtig is, zeker voor de burgers die geen enkele directe inspraak hebben.”

“Natuurlijk snappen wij ook dat op veel plaatsen nu geen burgemeesterspost vacant is, maar dat maakt voor de boodschap natuurlijk niets uit. Mensen kiezen niet voor beleidsnota's, verkiezingsprogramma's, vergezichten. Mensen kiezen mensen die problemen voor die mensen kunnen oplossen, of op zijn minst beloven daar hun best voor te doen”.

“Het agenderen van de kandidaatstelling voor de post van burgemeester bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 zal voor de lokale politiek een krachtig instrument zijn om de agenda en het debat te bepalen, en mogelijk zelfs een aantal burgemeestersposten te veroveren. Iets wat binnen de bestaande procedure niet goed lukt”.

De voorzitter verlegt de aandacht vervolgens naar de verkiezingen in 2027, eerst de Provinciale Verkiezingen en daarna de getrapte verkiezing voor de Eerste Kamer.

“Ons plan is om naast het invullen van de witte vlekken ook te streven naar substantiële winst en vergroting van platformleden met Statenleden. Een verantwoordelijkheid

die vooral bij de platformleden zelf ligt. Maar vanuit het AB doen wij ook een duit in het zakje door, naast onze actie richting burgemeesterskandidaten tijdens de gemeenteraadsverkiezingen, ook een prominente rol voor de kandidaat senatoren tijdens de verkiezingen Provinciale Staten te creëren.”

“Het plan is redelijk eenvoudig en loopt parallel aan de wens om te komen tot geloofwaardige en kwalitatieve kandidaten voor de OPNL-lijst voor de Eerste Kamer. Er komt een door de OPNL Ledenraad opgestelde profielschets.

Vervolgens krijgt ieder platformlid het recht om zelf een kandidaat senator te selecteren. Door de kandidaat senator ook op de lijst voor Provinciale Staten te plaatsen, heeft elk platformlid de beschikking over een eigen kandidaat senator tijdens de verkiezingen PS. Daarmee kan niet alleen extra publiciteit worden gegenereerd, het geeft ook 'ongevraagd' antwoord op de vraag wat de link van de provinciale partij met de Eerste Kamer (OPNL) is."

"Ook nu weer worden de kandidaat senatoren door het AB en het Partijbureau begeleid. Dit doen we in vier regionale overleggen in Nederland. Door campagnegelden ter beschikking stellen, te komen tot inhoudelijke coherentie, samenwerking en inzet voor de landelijke media van de kandidaten. Hiervoor wordt een EK Campagneteam OPNL opgetuigd".

“

“De hele OPNL familie werkt aan deze gezamenlijke acties, ÉÉN OPNL.”

“Ook tijdens de PS verkiezingen wordt dan wederom het logo van Kies Onafhankelijk toegevoegd als verbindende factor tussen de diverse campagnes. Pas nadat de uitslagen van de PS verkiezingen bekend zijn gaat de OPNL Ledenraad zich bezighouden met de volgorde van de kandidaten op de definitieve kieslijst voor de Eerste Kamer door de Ledenraad OPNL.”

Bestuur OPNL

Sybren Singelsma
voorzitter

Walter Lennertz
secretaris

Mark Faasse
penningmeester

Chris Tiekstra
directeur partijbureau

John Uffels
bestuurslid

Herre Hof
bestuurslid

Roel Velstra
bestuurslid

Joost van Huijgevoort
bestuurslid

Roy Luca
bestuurslid

OPNL wil duurzame versterking van de regio's

“Mensen in de regio moeten volwaardig meetellen”

Senator Auke van der Goot

Elke regio telt. Van Limburg tot Groningen. Van Brabant tot Drenthe. De regio wordt niet alleen genoemd in de troonrede, maar kwam 121 keer voor in het regeerprogramma van het kabinet-Schoof. Een signaal waar senator Auke van der Goot erg blij mee is. Maar het mag niet alleen bij mooie woorden blijven, benadrukt hij. “Ik zou eigenlijk willen dat elke keer dat het woord regio valt bij dit kabinet, er ook een miljoen euro naar de regio gaat.”

“Het is belangrijk dat uitvoerders in de publieke dienstverlening, gemeenten en provincies, burgers en adviesraden in een vroeg stadium worden betrokken bij beleidsvorming. Dat moet ook leiden tot meer oog en meer ruimte voor regionale eigenheid en kwaliteiten. ‘Elke regio telt’ is in het regeerprogramma een belangrijk uitgangspunt.”

Gematigd positief is de senator. Van der Goot waardeert de aandacht in het regeerprogramma voor de regio.

En hoopt dat het niet alleen bij mooie woorden blijft, maar dat de regionale ambities van het kabinet-Schoof zich ook vertalen in daadkracht. Want zoals het *Dagblad van het Noorden* in het weekend voor Prinsjesdag opmerkte: het regeerakkoord ademt regio, maar biedt weinig houvast.

“

Als voorzieningen in de regio's verschraken ontstaan spanningen.

Met die opstelling bevindt de senator zich in het gezelschap van de VNG en het IPO. VNG voorzitter Sharon Dijksma ziet bij het kabinet grote ambities, maar tegelijkertijd nemen de middelen om doelstellingen te bereiken af. Voorzitter Ine Adema van Het Interprovinciaal Overleg (IPO) ziet veel punten in het regeerprogramma om op voort te borduren.

Maar ook het IPO is kritisch over de balans tussen ambities en daadwerkelijke uitvoering. Gezien ook de aangekondigde bezuinigingen op het Provincie- en Gemeentefonds.

Verder zijn de provincies wel te spreken over de aandacht voor de woningbouwopgave en de gebiedsgerichte werkwijze. “Voor provincies is het een goede zaak dat het kabinet door wil met de gebiedsgerichte werkwijze”, aldus Ina Adema, voorzitter van het IPO. “Het kabinet onderstreept een aantal keren terecht het belang om hiervoor met de provincies samen te werken. Onze plannen hiervoor liggen klaar.” Ten slotte Paul Depla, voorzitter G40: “De maatschappelijke vraagstukken die geen uitstel dulden, moeten daadwerkelijk op de agenda komen. Niet besluiten is mensen in de steek laten.”

Het uitgangspunt van het regeringsbeleid is: wat kan wel? Daarbij moet de overheid mensen meer ruimte en zekerheid geven in plaats van minder, de basis op orde brengen en dingen vereenvoudigen. Die vereenvoudiging was in ieder geval al te horen tijdens het uitspreken van de Troonrede door koning Willem-Alexander. “Ja, dat vind ik absoluut een verbetering”, zegt de senator. “De koning sprak heel begrijpelijk Nederlands. Het ontbrak gelukkig aan rare kromme zinnen en onnodig ambtelijk klinkende taal. Elke gewone Nederlander kan dit begrijpen.” Eenvoudiger geschreven teksten kunnen de politiek dichterbij de burgers brengen. En dat is broodnodig want uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) blijkt dat bijna de helft van de Nederlanders (43%) vindt dat de overheid onvoldoende naar burgers luistert en bijna 60% vindt dat de politiek onvoldoende opkomt voor mensen zoals zij.

Wat kan wel? Is het anders? Is het vernieuwend? Hij denkt lang na. “Het vorige kabinet- Rutte ging er niet van uit dat zaken niet konden. Rutte was een meester in het vinden van geitenpaadjes die leken te passen binnen de wettelijke kaders. Daar was hij succesvol in, hoewel het vaak niet

“

OPNL wil de vitaliteit van de regio's versterken; ongewenste verschillen tussen regio's ondervangen.

de juiste oplossing bood. Enig opportunisme was hem niet vreemd. De toon van het nieuwe kabinet-Schoof is anders. Naar Brussel toe bijvoorbeeld liggen ze veel meer op ramkoers, daar kom ik zo direct op terug.

Maar los daarvan, ik zie dat de huidige ambtelijke adviezen niet zoveel verschillen met de periode Rutte. Je hebt gewoon te maken met de vaak weerbarstige werkelijkheid, maar ook met internationale verdragen, met afspraken in Europa en met de eigen nationale wetgeving. Het is voor ambtenaren op ministeries dan ook best een zware en ingewikkelde klus om dat allemaal op een rijtje te zetten. Voor ons als politici is dat heel behulpzaam om vervolgens op een onderbouwde manier keuzes te maken. Zoals ik zei, naar Brussel toe ligt het kabinet, anders dan de kabinetten-Rutte, op ramkoers. Ik zou daar zelf veel terughoudender in opereren. Zo'n harde confrontatie op zaken als minder geld naar Brussel, bij landbouw terugkeer naar derogatie en de asiel opt-out werkt vaak als een boemerang. Ga er niet zo geharnast in. Onder internationaal aanvaarde verdragen en afspraken kom je niet zo makkelijk uit. Leg gewoon je problemen uit en bespreek met Brussel of je er samen uit kunt komen. Dat werkt in mijn ervaring vaak veel effectiever. Nederland is vanouds een handelsland met de nadruk op internationale samenwerking. Dat moeten we vooral zo houden.”

Sinds de verkiezingen en met het aantreden van het kabinet van PVV, VVD, NSC en BBB is het vertrouwen in de landelijke overheid gestegen: van 29 procent in september 2022 naar 42 procent in juni 2024. We zien deze toename op alle opleidingsniveaus, maar meer onder lager opgeleiden dan onder hoger opgeleiden. “Dat is belangrijk”, merkt Auke op. “Vertrouwen in de politiek komt te voet en gaat te paard. Het is goed dat het vertrouwen in de landelijke overheid toeneemt en dat met name lager opgeleiden zich ook meer gehoord voelen. Maar wat gebeurt er met die percentages als door het kabinet niet of onvoldoende kan worden geleverd; als de verkiezingsbeloften niet worden waargemaakt?”

Even terug in de tijd. Anderhalf jaar geleden verscheen het rapport *Elke regio telt!* Met de aanbeveling om het rijksoverheidsbeleid dusdanig te organiseren dat er in het land een klimaat ontstaat waarin de kansen en de veerkracht van de regio's buiten de Randstad op waarde worden geschat en waarin de mensen die er wonen en werken volwaardig

meetellen. Zeg maar, al 25 jaar het uitgangspunt van de OSF. Van der Goot: "Dat klopt. Zonder meer. En op die ingeslagen weg gaan we als OPNL voort. De (grens)regio's hebben heel sterk het gevoel gehad dat ze de afgelopen twintig jaar zijn vergeten door politiek Den Haag. De kwintessens daarbij is het welzijn van mensen in brede zin. Het dagelijks leven van de meesten van ons speelt zich voornamelijk op regionaal niveau af. Als voorzieningen in de regio's verschromelen ontstaan spanningen. OPNL staat voor een andere aanpak van die regionale verschillen. De tekst van het regeerprogramma sluit daarbij aan. We willen de vitaliteit van de regio's versterken, ongewenste verschillen tussen regio's ondervangen. Het is tijd voor OPNL beleid. Ook de mensen in de regio moeten zich gezien, gehoord en beschermd voelen door overheid en politiek. Dat maakt niet alleen de regio's sterker, maar uiteindelijk heel Nederland. Het is echt de hoogste tijd om het tij te keren, zodat de regio's buiten de Randstad weer volop meedoen en de voorzieningen daar op peil worden gebracht".

“

Duurzame versterking van de regio's is juist ook in het belang van de rest van Nederland.

"Zo'n investering in bijvoorbeeld de Nedersaksenlijn kan helpen om de onderlinge verbinding tussen Groningen, Emmen en Twente met zijn hogescholen, universiteiten en ziekenhuizen te versterken en verschromeling van voorzieningen in de regio tegen te gaan. Slaag je daar als kabinet niet in, dan kunnen die spanningen uitmonden in negatieve tendensen. Dat moeten we niet willen. Dat ondergraaft de cohesie en democratische waarden waar wij in Nederland voor staan. Wij als OPNL kiezen voor duurzame versterking van de regio's, want dat is juist ook in het belang van de rest van Nederland."

**Eerste
Kamer** der Staten-Generaal

Op 8 oktober a.s. staan de Algemene politiek beschouwingen (APB) op de rol van de Eerste Kamer. "Dan geef ik als senator voor OPNL een reactie op de plannen van dit kabinet. Momenteel zijn we met onze drie medewerkers in de Eerste Kamer en twee medewerkers in de regio druk in de weer om het regeerakkoord te analyseren. Vooral op het gebied van de positie van de regio's en de beloften gedaan aan de regio's. Maar ook op het terrein van bijvoorbeeld de rechtsstaat en democratie maken we een inventarisatie.

Die thema's werken we uit en daarbij vragen we aan onze lokale en provinciale achterban- de Statenfracties van de provinciale partijen- om reacties, aanvullingen, etc. Dat actieve en snelle meedenken met onze achterban daar zijn wij- ik en mijn medewerkers- erg blij mee.

Van onderop. Het staat met hoofdletters geschreven in de 'Beleidsnotitie Toekomst' van OPNL. Met nu nog één zetel in de Eerste Kamer kiest Auke van der Goot om te bouwen aan een rechtvaardige en samenhangende samenleving met oog voor de belangen van de gewone burgers in het land. "Het kabinet heeft met dertig zetels geen meerderheid in de Eerste Kamer. De regering zal dus vaak op zoek moeten gaan naar steun over links of over rechts. Als constructieve en onafhankelijke oppositiepartij, met nadruk op de kracht van de regio, willen wij daarin uiteraard een goede, herkenbare en eigen rol vervullen. Daarbij zullen we actief zoeken naar inhoudelijke coalities met andere fracties in de Eerste Kamer. We kunnen daarin uiteraard een goede rol vervullen. Eigenlijk is het vrij eenvoudig. We steunen goede voorstellen die onze uitgangspunten mede uitdragen. Ik hoop dat dat ook onder dit nieuwe kabinet vaak het geval zal zijn."

Frans Hermans

Bram Schmaal zet zich in voor de burgers

De kracht van de regio's behouden

Bram Schmaal, gedeputeerde namens Groninger Belang

Binnen OPNL kennen wij Bram Schmaal als politicus voor Groninger Belang. Hij was vanaf 2002 raadslid in Veendam en vanaf 2006 fractievoorzitter.

In de periode 2015 tot en met 2023 was hij statenlid en fractievoorzitter namens Groninger Belang en sinds de vorige verkiezingen is hij gedeputeerde.

Bram Schmaal woont met vrouw en een bonuszoon in Veendam, terwijl de tweede bonuszoon al uit huis is.

Veel werk

Als gedeputeerde heeft Bram een forse portefeuille. Financiën (inclusief toezicht gemeentefinanciën), Ruimtelijke Ordening (inclusief grondbeleid, Oostpolder, Novex-gebieden, Masterplan Zeehavens), Sport en Internationalisering.

Maar er zijn ook talloze nevenfuncties zoals Lid Regiegroep Noordelijke samenwerking, Vaste vertegenwoordiger aandeelhoudersvergadering BNG Bank N.V., Voorzitter dagelijks bestuur Omgevingsdienst Groningen, Bestuur Interprovinciaal Overleg (IPO), Lid van het bestuur van Huis Nederlandse Provincies, Lid Comité van de Regio's, portefeuille CIVEX (Commissie Burgerschap, Governance, Institutionele en Externe Aangelegenheden) en Voorzitter kopgroep Provinciaal Beweegakkoord.

Een indrukwekkende lijst. Hoe houdt iemand dat vol? Schmaal: "Het is veel en ik ben elke week 3 tot 4 avonden, soms nachten, van huis. Als ik vroeg thuis ben is het al gauw 20.00 uur. Blijven ademen en doorgaan is het devies. Ik doe het graag en meestal ook met veel plezier. En mijn vrouw Andrea wist waar we aan begonnen, dat helpt ook mee."

Europa

Dan naar het Comité van de Regio's. Het Europees Comité van de Regio's (CvdR) is de spreekbuis van regio's en steden in de Europese Unie (EU). Het vertegenwoordigt lokale en regionale overheden in de Europese Unie en verleent advies over nieuwe wetten die invloed hebben op regio's en steden. Dan hebben we het al snel over 70 % van alle EU-wetgeving.

Europees Comité van de Regio's

Het CvdR is een politieke assemblee bestaande uit 329 leden en 329 plaatsvervangers uit alle EU-landen (ingedeeld naar politieke partijen en onder leiding van de voorzitter), die gekozen zijn op lokaal of regionaal niveau (bijvoorbeeld burgemeesters of voorzitters van een regio).

Grote vergaderzaal Europees Parlement

“Ik zit in de commissie CIVEX die gaat over Burgerschap, Governance, Institutionele en Externe Aangelegenheden”, vertelt Bram Schmaal. “Het Comité van de Regio's is een formeel adviesorgaan van de Europese Commissie en het Europees Parlement.”

“We komen zes keer per jaar in Brussel bij elkaar om de adviezen over voorgestelde wetgeving te bespreken en het eens te worden over resoluties waarin wij de EU oproepen tot extra maatregelen. Het zijn echter adviezen, dus het CvdR neemt zelf geen besluiten.”

Bram Schmaal vervolgt: “Het was in het begin zeker een zoektocht. Hoe gaat e.e.a. in zijn werk, bij wie moet je zijn, waar zitten de sleutelfiguren? Dat kost even voordat je het doorhebt, maar de ondersteuning vanuit het secretariaat CvdR helpt je op weg”

“Inmiddels is me ook duidelijk dat je soms niet alle energie in een advies moet steken. Want als er iets op papier staat waar het Comité van de Regio's over kan adviseren is er al een lange weg afgelegd. Je moet eigenlijk eerder actie ondernemen. Weten welke schrijver met een stuk bezig is. Want dan kun je proberen om diegene te beïnvloeden.”

Het advies van het CvdR wordt vervolgens besproken in het Europees Parlement. Ook dan kan er nog invloed worden uitgeoefend, maar dan volgens de politieke lijnen.

“Ik heb mij aangesloten bij de EVP fractie (grootste partij in Europa) en kan via hen mijn visie delen. Ook de Eurocommissarissen van de EVP zijn voor ons goed benaderbaar”, aldus Bram Schmaal.

Netwerk

Hoe komt iemand vanuit Groningen op een dergelijke belangrijke, internationale positie terecht? Bram blijkt voorgedragen door de Provincie Groningen, namens Noord Nederland. Het Huis van de Nederlandse Provincies speelde daarbij ook een voorname rol. Vreemd eigenlijk dat dit soort functies en instanties bij het brede publiek vrijwel onbekend zijn.

Bram Schmaal: “Het is best een beetje bijzonder, maar je wordt er als het ware in gezogen. Het is veel werk, zeker het uitzoeken van de structuren en het vinden van de juiste mensen om je ideeën te kunnen spuien. Je moet zelf bouwen aan je eigen netwerk en dat kost tijd. Daarom denk ik ook niet dat je dit voor een periode van vier jaar moet doen. Je investeert daar gewoon te veel voor. Ik zie dit werk veel meer voor de wat langere termijn. Dan kun je er optimaal

de vruchten van plukken en iets betekenen voor de mensen en dan niet alleen voor de inwoners van Noord-Nederland.”

Hoe ziet Bram het belang van zijn werk voor de burgers in Nederland? “Wij vergaderen meestal fysiek, dus de investering in tijd is best groot. En inderdaad is al dat werk voor de burgers vaak niet direct zichtbaar. Maar het gaat wel over belangrijke onderwerpen zoals het cohesiebeleid. De regio's moeten zelf over het geld kunnen beschikken om hun wensen uit te laten komen. Want de regio's weten het beste wat er bij hen speelt, daarbij geholpen door de kennis vanuit de lokale politiek.”

“Er is een beweging die de Europese gelden liever door de landelijke regering wil laten beheren. Daar ben ik dus fel tegen. Ik denk dat dit mijn voornaamste taak is. In Europa, maar ook in eigen land. Laten we zorgen dat de regio's zelf zoveel mogelijk kunnen uitvoeren, omdat de regio haar burgers het beste kent.”

Bram Schmaal, gedeputeerde namens Groninger Belang

Toekomst

Het lijkt steeds duidelijker dat de gedeputeerde, naast het vele werk in de eigen provincie, investeert in een carrière in Brussel.

“Je moet dit werk inderdaad niet voor de korte termijn doen”, zegt Bram Schmaal. “Je investeert in het opbouwen van netwerken, in het beter leren kennen van mensen. Dat doe je voor een wat langere periode. Als je de ingangen weet kun je ook meer zaken bereiken. Maar je zoekt ook naar de juiste combinatie van activiteiten. Daarom ben ik ook actief in het IPO, het Interprovinciaal Overleg en de North Sea Commission. Hier ontwikkelen wij een gezamenlijke visie over zaken als *offshore* wind en visserij.”

“Daarbij valt op dat Nederland een uniek landje is. In ons kleine landje wonen veel mensen en dieren en wordt de beschikbare grond intensief gebruikt. Dat is in andere landen meestal anders. Door de omvang is er veel meer ruimte en wordt de grond ook veel minder intensief gebruikt. Bij het ontwikkelen van beleid is het belangrijk om hier rekening mee te houden. Je kunt in Brussel meestal niet een algemene regel uitvaardigen die voor iedereen kan gelden. Het zou meer moeten gaan over maatwerk, om vervolgens de doelstellingen te bereiken.”

“Het zou best mogelijk zijn dat ik op termijn in Brussel wil blijven werken, maar daar heb ik nog niet over nagedacht. Ik ben nog druk doende netwerken te bouwen. Het zou wel aantrekkelijk zijn om van hieruit op te komen voor de belangen van de burgers in Groningen, in Nederland en in de rest van Europa.”

geen taken zonder knaken

Een gevleugelde uitspraak van Bram Schmaal is:
“Geen Taken zonder Knaken”.

Oftewel de gemeenten en provincies nemen geen taken over van het Rijk zonder de bijbehorende financiële middelen.

Daarnaast gold tot voor kort dat als het Rijk meer geld uitgaf, ook gemeenten en provincies meer geld ontvingen. Dat is de vorige regeerperiode eenzijdig en zonder overleg afgeschaft.

De positie van provincies, maar vooral van gemeenten is zeker niet rooskleurig. Het zogenaamde ravijnjaar 2026 kan voor enorme financiële problemen bij de lagere overheden zorgen.

Overheden die vrijwel geen mogelijkheden hebben om eigen belastingen of inkomsten te regelen.

IPO en VNG zijn in gesprek met het ministerie BZK om hiertegen te ageren en om meer financiële ruimte te creëren in het kader van de Kracht van de Regio.

De volgende Provinciale Politieke Partijen zijn aangesloten bij het OPNL platform
en bieden een platform voor onafhankelijke politiek in de eigen provincie.

Magazine Wetenschappelijk Bureau Onafhankelijke Politiek Nederland

LOCOMOTIE

*Verslag van boekjes 16, 17 en 18
uit de WB boekenreeks*

**PERS-PRESENTATIE EN MINI-SYMPOSIUM
'TOEKOMST VAN DE ONAFHANKELIJKE POLITIEK'**

**ONAFHANKELIJKE
POLITIEK NEDERLAND**
Wetenschappelijk Bureau

86

december 2024

Voorwoord

Geachte lezers,

De laatste Locomotie van dit jaar is traditiegetrouw groten-deels gevuld met informatie over de wetenschappelijke onderzoeken die dit jaar zijn uitgevoerd. Onderzoeken die meestal worden vastgelegd in een van de uitgaven van onze WB Boekenreeks.

De uitgaven van dit jaar waren boekje 16, *Energietransitie en bestaanszekerheid*, boekje 17, *Ontwikkelingen in de financiering van decentrale politieke partijen* en boekje 18, *25 jaar Lokale politiek op Landelijk niveau*.

Maar er zijn ook onderzoeken die zich minder voor een boekje lenen. Die worden dan op een andere manier aan de leden van OPNL aangeboden. Dit jaar ging dat over de onderwerpen Kiezersonderzoek, Grensarbeiders en aantallen raadsleden 2022.

In deze Locomotie een weergave van de onderzoeksvragen en de resultaten van de onderzoeken.

Bijzondere aandacht is er in dit nummer voor de pers-presentatie en het minisymposium 25 jaar OSF/OPNL dat op 23 november in Den Haag heeft plaatsgevonden. Aanleiding was het 25 jarig jubileum van OPNL (voorheen OSF) en de uitgave die wij hierover hebben geproduceerd in het kader van onze WB Boekenreeks.

Colofon

Uitgever

Locomotie is een uitgave van het Wetenschappelijk Bureau Onafhankelijke Politiek Nederland (OPNL).

Redactieraad

John Uffels
Sybren Singelsma
Walter Lennertz

Hoofredacteur

Chris Tiekstra

Fotografie

T-Force
Shutterstock
Raad van State/Tineke Dijkstra
OPNL archief
e.a.

Vormgeving

T-Force Communicatieburo

Drukwerk

Drukkerij Roelofs

Oplage

4.000 exemplaren

Redactieadres

info@opnl.nl of
06 - 53 25 98 97

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
geluidsband, elektronisch of op welke
wijze dan ook, zonder schriftelijke
toestemming van de uitgever.
© Wetenschappelijk Bureau OPNL.
December 2024.

Inhoudsopgave

- 2 Voorwoord**
- 3 Bepalen lokale partijen de toekomst?**
Pers-presentatie en mini-symposium
in Nieuwspoor
- 7 Energietransitie en bestaanszekerheid**
WB Boekenreeks nummer 16
- 10 Ontwikkelingen in de financiering
van decentrale politieke partijen**
WB Boekenreeks nummer 17
- 15 Lokale politiek op Landelijk niveau**
WB Boekenreeks nummer 18
- 18 Groei politieke vertegenwoordigers
onafhankelijke politiek in Nederland**
Onderzoek i.o.v. WB OPNL
- 19 Fiscale scenarioanalyse voor flexibel
werken door grensarbeiders**
Onderzoek door expertisecentrum ITEM
i.o.v. WB OPNL
- 22 Kiezersonderzoek 2024**
Onderzoek door Enneüs i.o.v. WB OPNL

Pers-presentatie en mini-symposium in Nieuwspoort

Bepalen lokale partijen de toekomst?

Met elkaar de toekomst vormgeven. Profileer je door op een andere manier politiek te bedrijven dan de gevestigde landelijke partijen. Draag je liefde voor de regio uit. Dat was de teneur tijdens het OPNL mini-symposium 'De toekomst van de onafhankelijke politiek' op zaterdag 23 november jl. in perscentrum Nieuwspoort in Den Haag.

Na het welkomstwoord door voorzitter Wetenschappelijk Bureau OPNL, John Uffels, was het spreekgestoelte voor journalist Frans Hermans. Hij schreef in opdracht van het WB OPNL in het kader van de WB boekenreeks het jubileumboekje 'Lokale Politiek op Landelijk Niveau'.

In dit boekwerkje beschrijft Hermans aan de hand van een aantal interviews en uitgebreid archiefonderzoek het wel en wee van 25 jaar OSF/OPNL.

“

Benadruk dat lokale politiek anders werkt

Hermans schetst voor de aanwezigen een beeld van een partij die al sinds de oprichting in 1999 worstelt met de teleurstelling van in die kwart eeuw slecht met één zetel vertegenwoordigd te zijn in de Eerste Kamer. Dat roept vragen op; die de geïnterviewden niet uit de weg gaan. Integendeel. Men steekt de hand in eigen boezem. De jarenlange onderlinge verdeeldheid -zoveel stemmen, zoveel meningen- te vaak verschil van mening over het innemen van gezamenlijke standpunten bij het voeren politiek beleid en wantrouwen naar elkaar toe heeft daar mede aan ten grondslag gelegen.

Maar uit zijn onderzoek blijkt ook dat OSF/OPNL wel degelijk een belangrijke rol speelt bij het vertegenwoordigen van de stemmen van regionale partijen. En bij het aanwakken van het debat over regionale kwesties op landelijk niveau. Waarbij OPNL zich sterk maakt voor regio's die door de overheid jarenlang aan hun lot zijn overgelaten.

Als een stem voor regionale belangen en als aanvulling op de traditionele politiek partijen in de Eerste Kamer. Met vertrouwen in de kracht van de burger, door politiek van onderop. Dit politiek vertrouwen is in de visie van OPNL de onzichtbare lijm die een samenleving bij elkaar houdt en haar systemen prikkelt. In haar gedreven toekomstbeeld spreekt OPNL de verwachting uit dat mensen in de regio's zich gezien, gehoord en beschermd voelen door overheid en politiek. Ambitieuze plannen waarin de OPNL koers wordt verlegd van invloed naar macht. Een aansprekend OPNL beleid dat er onder meer toe moet leiden dat de Provinciale Statenverkiezingen in 2027 die vermaledijde één Eerste Kamerzetel definitief naar het verleden verwijst en wordt opgevolgd door drie tot vijf zetels. OPNL kiest voor de aanval.

Daarna was het tijd voor de officiële uitreiking van het eerste exemplaar van 'Lokale politiek op Landelijk niveau' aan erevoorzitter Jabik van der Bij. 'Kunnen we er wat van leren?', vroeg hij zich af. Om zelf ook het antwoord te geven. 'Alles was reeds van verre tijden. Stop met kissebissen. Kom met elkaar tot de inhoud.' Na een kort intermezzo voor discussie waarbij de vraag centraal stond op welke wijze de huidige senator van input kan worden voorzien om meer regionale inbreng in de Eerste Kamer te genereren, was het tijd voor de lunch en netwerken.

Overhandiging eerste exemplaar aan ere-voorzitter Jabik van der Bij

'Onze toekomst? Even simpel als uitdagend. Wat wij er van maken en niet Den Haag.' Het is de begroeting van OPNL voorzitter Sybren Singelsma bij aanvang van het middagprogramma. Hij vervolgt: 'En ik heb goed nieuws.'

De Haagse politiek biedt ons de mogelijkheid. Oppositie en regering scoren slecht in de peilingen. De lokale partijen staan op de kaart. Wij hebben geen ideologisch centralisme, maar wel oplossingen die voor draagvlak zorgen.

Regeren is halveren. De gemeenteraadsverkiezingen in 2026 is de eerste toets voor dit kabinet. Daarbij moeten we het initiatief naar ons toetrekken en het niet laten kapen door de landelijke partijen.'

Zo wil Singelsma een politiek statement maken om de positie van en de aandacht voor de lokale partijen te versterken.

'We vragen de aangesloten lokale partijen om op hun kieslijst voor de gemeentelijke verkiezingen een burgemeesterskandidaat op te voeren. Een eigen voorstel, een eigen geluid. Dat geeft gegarandeerd publicitaire reuring. Het gaat om de boodschap die we afgeven. Een krachtig instrument: burgemeestersposten zijn prima door lokale politici van de onafhankelijke politiek in te vullen en we zwengelen ook de discussie aan of de huidige procedure van benoeming niet democratischer kan voor burgers die nu geen enkele directe inspraak hebben. De lokale partijen nemen de handschoen op', besluit hij strijdvaardig.

Tijd voor het hoofditem van deze dag; het mini-symposium 'De toekomst van de onafhankelijke politiek.' Prof. dr. Marcel Boogers is bijzonder hoogleraar democratie en transitie aan de universiteit Utrecht en onderzoeker bij Necker, waar hij zich bezighoudt met onderzoek en advies op het gebied van lokale en regionale democratie.

'Gemeentebelangen Opmeer (1913) Bosch Belang (1923), Weert Lokaal (1931). Lokale partijen bestaan al heel lang. Hoe is de huidige opkomst van lokale partijen te verklaren?' Boogers: 'De politiek in de Nederlandse samenleving is vanaf de Tweede Wereldoorlog tot de jaren '70 gedomineerd door landelijke partijen. De Nederlandse verzuiling zorgde voor een sterke scheiding langs ideologische en levens-

beschouwelijke lijnen. De grote landelijke partijen zoals KVP, ARP, PvdA, VVD, domineerden niet alleen op landelijk niveau, maar ook in de gemeentelijke politiek. Door de hechte sociale structuren was lokale politiek vaak een afspiegeling van de landelijke relaties.'

Die alleenheerschappij brokkelt af in de zestiger en zeventiger jaren van de vorige eeuw. Boogers: 'Door de ontkerkelijking en ontzuiling werd de vanzelfsprekendheid om je voorkeur aan een landelijke partij te geven minder en kwam er ruimte voor lokale partijen. Ideologie en levensbeschouwing werden minder bepalend.' Maatschappelijke veranderingen dienden zich aan. Secularisatie leidde er in de jaren zeventig onder meer toe dat niet het geloof bepalend was in het stemhokje maar de keuze tussen links en rechts.

De vanzelfsprekende loyaliteit kwam in het geding. Boogers: 'Eind jaren tachtig begin jaren negentig viel de tegenstelling tussen links en rechts weg. De val van de Muur in Berlijn, maakte ideologie minder belangrijk. In tal van Europese landen, Nederland, België, Ierland, Duitsland Portugal ontstond ruimte voor lokale politiek.' In landen als Griekenland en Canada is het landelijke partijen verboden mee te doen aan lokale verkiezingen. De verkiezingen daar gaan louter om thema's die lokaal spelen.

“

Laat zien dat je het als lokale partij beter kunt

De lokale partijen zitten duidelijk in de lift. Sinds 2006 hebben de lokale partijen bij elkaar opgeteld de meeste zetels in de lokale politiek. Bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 behalen de lokale partijen 29 procent van de stemmen. In 2022 komen ze als winnaars uit de bus met 36 procent van het totaal uitgebrachte stemmen. Wat beweegt de kiezer om op een lokale partij te stemmen?

Boogers: De landelijke reden: afkeer van de politiek, afrekenen met landelijk beleid en ook de aandacht voor lokale issues en bekendheid met of vertrouwen in een politicus. Wie zijn dan die kiezers die zich afkeren van de gevestigde partijen en kiezen voor lokale partijen? Boogers: 'Het zijn vooral mensen die bij de landelijke verkiezingen hun stem gaven aan VVD, CDA, D'66 en PVV. Lokale partijen zijn zich heel bewust van wat er leeft, kennen specifieke lokale problemen. Ze profileren zich op een andere wijze van politiek bedrijven, met liefde voor hun gemeente en regio.'

Boogers ziet toekomst voor de onafhankelijke politiek. 'Lokale politieke partijen kunnen de toekomst bepalen. Mits ze aan een aantal criteria voldoen. Toon aan dat je dat als lokale partij beter kunt. Benadruk vooral de lokale en regionale belangen. En breng heel duidelijk voor het voetlicht dat lokale politiek heel anders werkt. En de lokale partij dus ook. Het is de logica van de nabijheid die zoekt naar effectieve oplossingen, naar overeenstemming en consensus en die in tegenstelling tot de landelijke politiek het niet zoekt in problemen benoemen, maar in problemen aanpakken. Landelijke politiek gaat over hoe het zou moeten gaan. Lokale politiek gaat over hoe het is.'

Hoe het is om als senator in de Eerste Kamer te functioneren? Auke van der Goot ziet in ieder geval één groot pluspunt ten opzichte van zijn voorgangers Hendrik ten Hoeve en Ton Raven. 'Ik denk dat ze beiden met enige jaloezie naar me kijken. Zij stonden er in hun periodes alleen voor. Ik kan in Den Haag beschikken over drie fractiemedewerkers: Matt Kanters, Anna Cremers en Casper Strookman. Terugblikkend op het afgelopen parlementaire jaar constateert hij dat de OPNL fractie zich heeft beziggehouden met debatten over wetsvoorstellen voorbereiden, het opstellen van schriftelijke vragen, commissies volgen en deelnemen aan expertsessies en kennismakingsgesprekken. Hij prijst de rol van de steunfractie, waarbij bespreekpunten als 'gemeenten zijn geen uitvoeringsloket' en hoe kan OPNL benadrukken dat 'de lokale politiek anders werkt' voorbeelden zijn van politiek van onderop. 'Daar waar een provinciale motie zich leunt voor aandacht in de Eerste Kamer, maak ik er dankbaar gebruik van.'

Auke van der Goot, senator OPNL

Op 28 mei 2024 vond het plenair debat plaats over de wet versterking participatie op decentraal niveau. Van der Goot: 'Dit wetsvoorstel wil de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid van hun gemeente, provinciaal waterschap of openbaar lichaam in Caribisch Nederland versterken. Burgerparticipatie is het recht van burgers om op lokaal niveau te participeren.

Op initiatief van OPNL is in het wetsvoorstel opgenomen dat er monitoring dient plaats te vinden van maatschappelijke initiatieven en dat het uitdaagrecht als specifieke vorm van participatie wettelijk wordt verankerd. Op ons voorstel is *Right to Challenge* binnen de Raad van Europa toegezegd.' Een mooi succes. *Right to Challenge* geeft burgers en bedrijven de mogelijkheden om problemen met bestaande regelgeving op te lossen. Het geeft ook de ruimte aan burgers en bedrijven om zelf verantwoordelijkheid te nemen. Het recht om uit te dagen. De wet wordt per 1 januari 2025 van kracht.

Lokale partijen nemen de handschoen op

Elke regio telt! is ook zo'n mooie uitdaging. OPNL zit er bovenop om er voor te zorgen dat het ambitieuze beleidsplan niet verzandt in een papieren tijger. Van der Goot: 'Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen in de Eerste Kamer heb ik een motie over zichtbare en laagdrempelige aanwezigheid van meer politie ingediend. Uit cijfers van de nationale politie blijkt dat in de afgelopen vijf jaar bijna een kwart van de politiebureaus heeft moeten sluiten. Daarmee wordt afbreuk gedaan aan de doelstelling van het rapport *Elke regio telt!* Ik heb een verzoek gericht aan het kabinet een brief aan beide Kamers te zenden, waarin uiteen wordt gezet hoe de aanwezigheid van meer politie vorm krijgt. En tevens het verzoek om bij de nationale politie er op aan te dringen het politiebureau in Wolvega evenals andere politiebureaus niet te sluiten. De motie is aangehouden. Dat betekent dat er nog meer informatie naar de Kamer komt.'

Sybrene Singelsma sluit de dag af met de constatering dat het verleden van OSF/OPNL aan de orde is gekomen, evenals het heden en dat de blik vanaf vandaag gericht moet worden op de toekomst. 'Daar ligt onze uitdaging. We moeten samen hard aan het werk. Aan de slag met onze campagnes, hoe we met elkaar de toekomst kunnen vormgeven.'

Alle deelnemers ontvangen voor ze de stormachtige thuisreis aanvaarden een exemplaar van het boekje *Landelijke politiek op Lokaal niveau*. Buiten regent het pijpenstelen, windvlagen teisteren het verkeer. Het ontlokt een van de deelnemers de opmerking dat de regio's lang genoeg in de kou hebben gestaan. 'Het wordt tijd dat met ons de zon weer doorbreekt in politiek Nederland.'

Frans Hermans

WB Boekenreeks nummer 16

Energietransitie en bestaanszekerheid

In mei 2024 heeft ECHT, een transitiebureau voor o.a. de overheid met kennis en ervaring over de energietransitie, een onderzoek gedaan naar de “Energietransitie en bestaanszekerheid”. Er wordt door veel politieke partijen veel gesproken over bestaanszekerheid, maar ze worden zelden concreet.

Onafhankelijke Politiek Nederland kiest juist wel voor de inhoud. Vandaar een onderzoek naar de invloed die de energietransitie op de bestaanszekerheid voor onze burgers zou kunnen betekenen.

John Uffels, voorzitter WB OPNL, geeft uitleg over dit onderzoek: “Bureau ECHT heeft in het verleden al enkele onderzoeken voor OPNL uitgevoerd en ook nu zijn we bij hen uitgekomen. ECHT heeft het onderzoek inmiddels opgeleverd en we zijn nu druk in de weer om er een mooi boekje van te maken.”

“De kernvraag is wat de financiële gevolgen voor de burgers zijn als alle maatregelen uit de energietransitie worden uitgevoerd. Het onderzoek gebeurt op basis van desk research en een aantal interviews en zal meer inzicht verschaffen in de samenhang tussen de energietransitie en de bestaanszekerheid van onze inwoners. Want daar maken veel onafhankelijke politici zich grote zorgen over.”

Impact

Het onderzoek toont aan dat de energierekening een grote impact heeft op de bestaanszekerheid van burgers. Vooral lagere en middeninkomens zagen de laatste jaren een relatief hoge stijging van energieprijzen in relatie tot hun beschikbare inkomen. Hogere inkomens werden

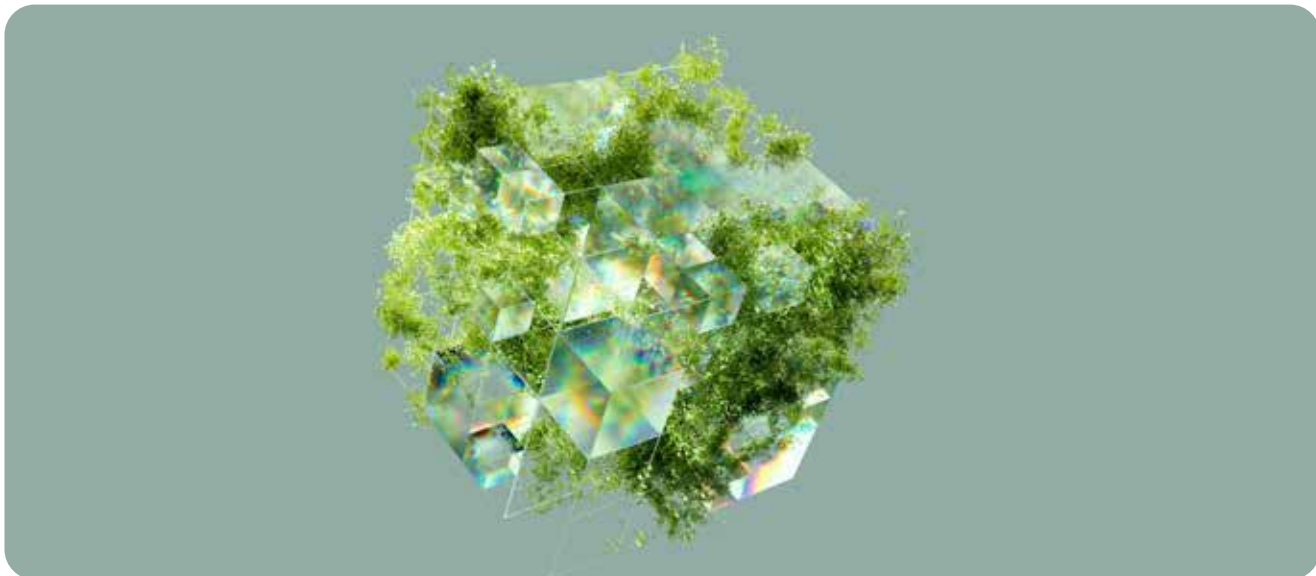
daardoor doorgaans minder hard getroffen of beschikten over eigen middelen om in energiebesparende maatregelen te investeren.

De hogere energierekeningen van de laatste jaren zijn niet per definitie het gevolg van de energietransitie, maar ook van geopolitieke factoren (zoals de oorlog in Oekraïne) met een directe impact op import en opslag van energie. Daarnaast leidt de sluiting van het Groningen gasveld tot meer onzekerheden over de beschikbaarheid van (relatief goedkope) energie.

ECHT

De energietransitie is relevant en urgent. Immers, de kosten van niks doen zijn vele malen hoger dan de kosten van nu investeren.

Het is wel belangrijk om te allen tijde aandacht te houden voor de betaalbaarheid voor de burger. Daar ligt een opdracht bij de burger zelf (gedragsverandering), maar zeker ook bij de overheid die door beleid kan zorgen dat de lusten en de lasten evenwichtig door de hele samenleving heen worden gedragen.

Klimaat

De Nederlandse regering heeft klimaatdoelen gesteld en om deze te bereiken is een efficiënte uitrol van de energietransitie nodig. Dit houdt in dat er overgeschakeld moet worden van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energiebronnen.

Deze overgang vereist forse ingrepen wat financiële lasten met zich meebrengt voor de samenleving. Vooral de laagste en middeninkomens kunnen disproportioneel worden getroffen door de financiële consequenties, waaronder mogelijk 'energiearmoede'.

Dit ontstaat wanneer huishoudens met een laag inkomen geconfronteerd worden met hoge energierekeningen of slecht geïsoleerde woningen. Hoewel bestaanszekerheid impliceert dat de overheid verantwoordelijk is voor een menswaardig bestaan, kan de energietransitie aanvankelijk financiële druk leggen op kwetsbare huishoudens, wat hun bestaanszekerheid kan ondermijnen.

Het is daarom van belang om bij het ontwikkelen van beleid en ondersteunende programma's, rekening te houden met de mogelijke impact van de energietransitie op energiearmoede, zodat de bestaanszekerheid van alle burgers behouden blijft.

Daarbij is het belangrijk op te merken dat de stijging van energierekeningen en energiearmoede in recente jaren niet uitsluitend te wijten is aan de energietransitie, maar ook aan geopolitieke factoren.

Naast beleidsmaatregelen is het van cruciaal belang te erkennen dat de energietransitie niet alleen vraagt om technologische veranderingen, maar ook om een fundamentele verschuiving in de wijze waarop we als samenleving omgaan met energiegebruik en -productie. Het isoleren van huizen is slechts een deel van de oplossing; we moeten ook streven naar gedragsverandering om energie te besparen.

Een effectieve aanpak omvat daarom niet alleen technische maatregelen, maar ook de inzet van energiecoaches. Deze professionals adviseren huishoudens over efficiënt energiegebruik en het gebruik van energiebesparende apparaten, waardoor we gezamenlijk een significante impact kunnen hebben op onze energieconsumptie.

Burgerinitiatieven en energiecoöperaties door burgers zullen een essentiële rol spelen in het realiseren van de energietransitie. Door actief eigenaarschap en inspraak te krijgen, neemt het draagvlak onder burgers voor de opwekking van hernieuwbare energie toe.

Het is bewezen dat mensen eerder geneigd zijn lokale energieprojecten te ondersteunen, zoals windmolens of

zonneparken, wanneer zij zelf eigenaar zijn en financieel profiteren. Een eerlijke en inclusieve energietransitie is dan ook van cruciaal belang.

Een rapport van CE Delft benadrukt bijvoorbeeld dat maar liefst 80% van de subsidies voor verduurzaming naar rijkere huishoudens gaat, terwijl de armste huishoudens vaak nog in tochtige huurhuizen wonen en hun woningen met gas moeten verwarmen. Dit ondermijnt niet alleen de participatie van de armere huishoudens, maar ook het algemene draagvlak voor de energietransitie.

Het is dan ook van vitaal belang om de focus te verschuiven naar structurele oplossingen. Hoewel maatregelen zoals de energietoeslag en het prijsplafond van cruciaal belang zijn voor armere huishoudens, moeten we erkennen dat deze slechts tijdelijke oplossingen bieden.

Een duurzame aanpak omvat daarom niet alleen het isoleren van huizen en het stimuleren van gedragsverandering om energie te besparen, maar ook het waarborgen van een stabiele energievoorziening. Dit laatste kan echter een uitdaging vormen vanwege geopolitieke ontwikkelingen en de afhankelijkheid van externe bronnen.

De energietransitie brengt onvermijdelijk enorme overgangskosten met zich mee, geschat op 1% tot 1,5% van het wereldwijde BBP. Echter, het is belangrijk te realiseren dat de kosten van het niet handelen tegen klimaatverandering uiteindelijk veel hoger zullen zijn.

Op lange termijn kunnen deze kosten oplopen tot wel 20% van het wereldwijde BBP, indien Nederland en de rest van de wereld niet tijdig en adequaat investeren in duurzame oplossingen.

Al met al benadrukt deze analyse de noodzaak van een holistische benadering van de energietransitie, waarbij zowel de sociale als de economische aspecten worden meegenomen om te streven naar een toekomst waarin energie betaalbaar, duurzaam en inclusief is voor alle burgers van Nederland.

Titel

"Energietransitie en bestaanszekerheid"

Nummer 16

Aanvrager

Eerste Kamerfractie OPNL

Onderzoeksvraag

Wat zijn de gevolgen van de energietransitie voor de bestaanszekerheid van minima.

Onderzoeksbureau

ECHT

Publicatie

Mei 2024

WB Boekenreeks nummer 17

Ontwikkelingen in de financiering van decentrale politieke partijen

Decentrale politieke partijen hebben al lange tijd een prominente plek in de lokale en regionale politiek. Bij elkaar weten ze sinds 2010 de meeste kiezers op zich te vestigen; bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen van 2022 stemden 36% van de kiezers op een decentrale partij.

Desondanks maken decentrale partijen geen aanspraak op overheidssubsidies, in tegenstelling tot landelijke partijen. Omdat overheidswetgeving zich richt op partijen die in de Eerste Kamer en/of Tweede Kamer vertegenwoordigd zijn, kunnen uitsluitend landelijke partijen aanspraak maken op subsidie.

Dit onderzoek is uitgevoerd door Necker, sinds 2004 dé gespecialiseerde partner voor het ondersteunen van lokale overheden met onderzoek, advies en interim-capaciteit.

De voorzitter van het Wetenschappelijk Bureau:
“Wij hebben prof. dr. Marcel Boogers opdracht gegeven om een onderzoek te doen naar de financiering van politieke partijen. Er zijn twee staatscommissies geweest die hierover iets hebben geadviseerd, Remkens en Vreling.”

John Uffels vervolgt: “Boogers heeft antwoord geven op de vragen naar de inhoud van deze adviezen en de vertaling naar de Evaluatiewet (financiering politieke partijen). Daarbij wordt ook een beeld gegeven van het publieke debat dat over dit onderwerp gaande is.”

Advies RvS

“Dit onderzoek is in juli 2024 gepubliceerd. Inmiddels heeft de Raad van State haar advies over de Wet politieke partijen gegeven. In grote lijnen is de RvS positief, maar er zijn een aantal zaken die nadere motivatie vergen.

Het gaat dan onder andere om een toelichting op de transparantievereisten, het verbieden van partijen, advertenties en de regulering van giften. Ook zijn er vragen bij de nog op te richten Nederlandse Autoriteit politieke partijen”, aldus de voorzitter van het Wetenschappelijk Bureau OPNL.

foto: Raad van State/Tineke Dijkstra

Ongelijk speelveld

Lokale afdelingen van landelijke partijen delen via afdrachten van de landelijke partijen deels mee in deze subsidiegelden; decentrale politieke partijen dus niet.

Er lijkt daarmee sprake te zijn van een ongelijk speelveld. In het maatschappelijke debat klonk al enige tijd de roep om dit te veranderen en decentrale partijen binnen de bestaande wetgeving te brengen.

De Commissie-Veling evalueerde de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) in 2018 en adviseerde onder andere om ook decentrale politieke partijen in aanmerking te laten komen voor subsidie en om transparantieregels ook voor decentrale partijen te laten gelden.

Inmiddels is de Wfpp gewijzigd en 'aanzienlijk aangescherpt'. Daarnaast is ook een nieuwe Wet op politieke partijen (Wpp) in voorbereiding. Het is de bedoeling dat de Wfpp integraal wordt opgenomen in de Wpp en vervalt zodra de Wpp in werking treedt. Inmiddels is de tweede internetconsultatie van het wetsvoorstel afgerond en is het wachten op het advies van de Raad van State alvorens het wetsvoorstel wordt behandeld in de Tweede Kamer.

Ontwikkelingen

Decentrale politieke partijen hebben al lange tijd een prominente plek in de lokale en regionale politiek. Bij elkaar weten ze sinds 2010 de meeste kiezers op zich te vestigen; bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen van 2022 stemde 36% van de kiezers op een decentrale partij.

Desondanks maken decentrale partijen geen aanspraak op overheidssubsidies, in tegenstelling tot landelijke partijen. Er is daarmee sprake van een ongelijk speelveld. De afgelopen jaren klinkt de roep om decentrale politieke partijen in aanmerking te laten komen voor subsidies via landelijke wetgeving.

Er zijn diverse ontwikkelingen in wet- en regelgeving die van belang zijn voor dit vraagstuk. Zo is de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) aangescherpt na een evaluatie en is de nieuwe Wet op de politieke partijen (Wpp) in voorbereiding. In dit onderzoek gaan we na wat de implicaties van deze wetsontwikkelingen zijn voor de (financiering van) decentrale politieke partijen, waarbij ook het maatschappelijke en wetenschappelijke debat wordt meegenomen.

Achtergrond

De Nederlandse overheid heeft zich lang onthouden van het reguleren van financiering van politieke partijen. In de verzuilde samenleving gold de opvatting dat de staat zich als aparte zuil zoveel mogelijk afzijdig moest houden van de andere zuilen om binnen deze zuilen zoveel mogelijk vrijheid te gunnen.

Toen individualisering, ontzuiling en andere ontwikkelingen de ledenaantallen en dus de contributie-inkomsten van politieke partijen deden afnemen, groeide de roep om politieke partijen overheidssubsidies te gunnen.

In 1999 werd met de Wet subsidiëring politieke partijen (Wspp) directe subsidiëring aan politieke partijen geïntroduceerd. De GRECO (*Group of States against Corruption*) had sterke kritiek op de Wspp, omdat er slechts één regel werd gesteld voor giften aan partijen: elke gift van boven de 10.000 gulden die niet afkomstig is van een natuurlijk persoon moest openbaar worden gemaakt.

Mede naar aanleiding hiervan werd de Wspp in 2013 vervangen door de Wet financiering politieke partijen (Wfpp), die aanvullende regels bevatte over donaties. Eén van de belangrijkste pijnpunten van de Wfpp was dat er geen enkele voorziening was getroffen voor decentrale politieke partijen. De Wfpp werd mede hierom bekritiseerd in de Tweede Kamer, door de VNG, vanuit de wetenschap en zelfs vanuit de rechtszaal in de zaak De Mos.

Commissies

In 2018 bracht de commissie-Remkes haar eindverslag Lage drempels, hoge dijken uit. De commissie richtte zich op de toekomstbestendigheid van het parlementair stelsel. De commissie adviseerde onder meer om een brede wet op de politieke partijen op te stellen.

Volgens de commissie was dit nodig, aangezien politieke partijen van belang zijn voor het politieke systeem, maar niet in de grondwet verankerd zijn en onder summiere regelgeving vallen. De Wpp zou onder meer in moeten gaan op de mogelijkheid van een partijverbod, transparantieregels

over inkomsten van politieke partijen, regels over digitale verkiezingscampagnes, een maximering van giften aan politieke partijen en kandidaten en het overnemen van de verplichting uit de Kieswet dat politieke partijen een vereniging moeten zijn.

Eveneens in 2018 evalueerde de commissie-Veling de Wfpp. De commissie noemt het 'niet te verdedigen' dat decentrale partijen geen subsidie ontvangen. Voor de commissie-Veling is dit des te meer van belang vanwege de aanvullende taken die de gemeenten met de decentralisaties hebben gekregen en de electorale groei van decentrale partijen.

Een toekomstig subsidiestelsel moet daarom volgens de commissie rekening houden met de verschillen tussen landelijke en decentrale partijen. De commissie stelt voor om alle decentrale partijen die bij deelname aan sub- nationale verkiezingen minstens één zetel halen, in aanmerking te laten komen voor een subsidie. Daarnaast concludeert de commissie dat er veel draagvlak is onder politieke partijen voor transparantieregels met betrekking tot financiën. De commissie adviseert niet om een maximale hoogte voor giften in te stellen, maar wel om de drempelwaarde om giften openbaar te maken te verlagen.

Wfpp en Wpp

Op 1 januari 2023 is de Wfpp gewijzigd naar aanleiding van de evaluatie van de commissie-Veling. Wat betreft transparantie bevat de gewijzigde Wfpp een lagere drempelwaarde voor de openbaarmaking van giften. Ook wordt de toegestane hoogte van anonieme giften verlaagd. Tevens bevat de gewijzigde Wfpp een maximaal te ontvangen bedrag per donateur per jaar.

Wat betreft subsidiëring is in de gewijzigde Wfpp opgenomen dat de subsidiëring na verkiezingen stapsgewijs wordt aangepast aan de nieuwe situatie, zodat een drastische verkiezingsnederlaag niet langer een significante afname van inkomsten op korte termijn betekent voor partijen.

Ook voorziet de gewijzigde Wfpp in een algehele ophoging van de subsidies. De gewijzigde Wfpp gaat niet in op subsidies voor decentrale politieke partijen. Wel is in de gewijzigde Wfpp opgenomen dat alle partijen die met minimaal één zetel in een vertegenwoordigend orgaan zijn vertegenwoordigd een giftenreglement moeten opstellen en dit openbaar moeten maken.

De Wet op de politieke partijen (Wpp) kent een aanloop van meerdere jaren. In april 2024 is het voorlopige wetsvoorstel aangeboden aan de Raad van State voor advies. Eind 2024 is dit advies door de RvS afgegeven.

Naar verwachting treedt de Wpp pas in 2026 of 2027 in werking. De Wfpp wordt volledig opgenomen in de Wpp. Wanneer de Wpp in werking treedt, vervalt dus de Wfpp.

In de Wpp wordt de term 'politieke partij' als paraplueterm gebruikt voor zowel landelijke politieke partijen als decentrale politieke partijen, alsook voor lokale en provinciale afdelingen van landelijke partijen.

De Wpp bevat ook subsidieregels voor decentrale politieke partijen. Decentrale partijen kunnen subsidie ontvangen voor dezelfde activiteiten als landelijke partijen. De concrete bedragen en verdelingssystematiek moeten echter nog in een aparte subsidieregeling worden uitgewerkt.

Wel is er een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de subsidiëring van politieke partijen. Het idee is om per zetel in een volksvertegenwoordiging een vast bedrag van € 500 uit te keren. Dat bedrag wordt direct aan de decentrale politieke partij verstrekt.

Van het resterende beschikbare bedrag voor subsidies gaat 75% naar gemeenten en openbare lichamen, 20% naar provincies, en 5% naar de waterschappen. Vervolgens wordt dit aldaar naar rato van het inwonertal verdeeld. In de transparantieregels die de Wpp bevat, wordt onderscheid gemaakt tussen landelijke en decentrale politieke partijen. Voor decentrale partijen worden lagere drempelbedragen gehanteerd voor het openbaar maken en het mogen aannemen van giften.

Adviezen

Tegen deze achtergrond is het relevant om te analyseren in hoeverre de adviezen van beide commissies zijn opgevolgd in de gewijzigde Wfpp en de voorgenomen Wpp. De Wfpp maakt subsidiëring voor decentrale politieke partijen niet mogelijk, waardoor niet aan een van de belangrijkste aanbevelingen van de commissie-Veling wordt voldaan. De regering koos ervoor om dit op te nemen in de toekomstige Wpp. Ook werden er geen transparantieregels opgelegd aan decentrale politieke partijen.

De commissie-Remkes adviseerde om vijf zaken op te nemen in de Wpp. Het wetsvoorstel voor de Wpp bevat alle vijf onderdelen. In de Wpp wordt voorzien in een grond om partijen te kunnen verbieden, de Wfpp wordt integraal opgenomen in de Wpp en de Wpp bevat regels over digitale verkiezingscampagnes.

Aan de overige twee adviezen van de commissie-Remkes wordt deels voldaan in de Wpp. Zo bevat de Wpp (vanuit de Wfpp) regels over de maximering van giften. De eerste versies van het wetsvoorstel bevatten een verbod op buitenlandse giften, maar deze bepaling is geschrapt na kritiek uit de internetconsultaties. De eis om politieke partijen verplicht verenigingen te laten zijn, is in een iets versoepelde vorm opgenomen in de Wpp, omdat ook politieke allianties en politieke stichtingen gelijk worden gesteld met verenigingen.

De Wpp voorziet voor een belangrijk deel in de aanbevelingen van de commissie-Veling. De Wpp biedt in eerste plaats een grondslag voor een nadere subsidie-regeling voor decentrale politieke partijen.

De Wpp bevat echter geen verdelingssystematiek voor de subsidies, hoewel in de memorie van toelichting een aanzet wordt gedaan. Het voornemen om de uiteindelijke subsidie-regeling op te nemen in een algemene maatregel van bestuur, in plaats van in de wet zelf, leidt tot academische en maatschappelijke kritiek.

De voorgenomen vorm zorgt volgens critici voor rechtsonzekerheid. De commissie-Veling adviseerde om een structureel subsidiebedrag beschikbaar te stellen. Dit is momenteel nog niet het geval; er zijn alleen incidentele middelen voorzien.

Ook op het gebied van transparantie voorziet de Wpp grotendeels in de adviezen van de commissie-Veling. De Wpp bevat regels wat betreft de inkomsten van decentrale politieke partijen. Deze transparantieregels zijn grotendeels gelijk voor landelijke en decentrale partijen, hetzij met andere drempelbedragen. De Wpp bevat een significant lager drempelbedrag voor de openbaarmaking van giften dan wat was geadviseerd door de commissie-Veling.

Conclusie

Een groot deel van de adviezen van de commissie-Veling en de commissie-Remkes is overgenomen in de Wpp, waardoor decentrale politieke partijen in aanmerking gaan komen voor subsidie én moeten gaan voldoen aan strengere transparantieregels.

Bij deze conclusie zijn nog wel kanttekeningen te plaatsen. De Wpp bevat voor decentrale partijen namelijk nog geen uitgewerkte subsidieregeling die in de wet is opgenomen, maar slechts een grond op basis waarvan de minister later door middel van een algemene maatregel van bestuur een regeling instelt.

Dit verschilt van de regeling voor landelijke partijen, die in de wet zelf is opgenomen. Hoewel de memorie van toelichting op de Wpp wel beschrijft hoe deze toekomstige regeling eruit moet gaan zien, blijft veel onduidelijk over de exacte manier waarop dit wordt georganiseerd. Bovenal blijft het onduidelijk op welke bedragen aan subsidie decentrale politieke partijen mogen rekenen en per wanneer ze subsidie gaan ontvangen. Er zijn momenteel alleen incidentele middelen voorzien, waardoor er nog geen zicht is op financiering voor de lange termijn.

Voor Onafhankelijke Politiek Nederland (OPNL) is het daarom raadzaam om in te zetten op een wijziging in de voorgestelde bepalingen. Het is dus raadzaam om een coalitie te sluiten met partners die kritiek hebben geuit op de Wpp – zoals de VNG, het Kennispunt Lokale Politieke

Partijen, het IPO en de beroeps- en belangenvereniging van raadsleden, griffiers en burgemeesters – en binnen deze coalitie zelf met voorstellen te komen.

Wellicht dat de regering dan zelf gehoor geeft aan de oproep, of dat een Kamermeerderheid hiervoor binnen handbereik komt. Een logisch eerste punt om op in te zetten betreft het ontbreken van de subsidieregeling in de wet zelf. Hier kan belangrijke winst geboekt worden voor decentrale partijen door ze zekerheid te bieden op de lange termijn.

Titel

"Ontwikkelingen in de financiering van decentrale politieke partijen"

Nummer 17

Aanvrager

Algemeen bestuur OPNL

Onderzoeksvraag

Hoe staat het met de wetsvoorstellen om decentrale politici financieel te ondersteunen?

Onderzoeksbureau

Necker

Publicatie

Juli 2024

WB Boekenreeks nummer 18

Lokale politiek op Landelijk niveau

OPNL/OSF bestaat 25 jaar. Daarmee is de onafhankelijke politiek in Nederland sinds 1999 vertegenwoordigd in de Eerste Kamer. Het begon met Onafhankelijke Senaats Fractie en werd in per 4 december 2021 Onafhankelijke Politiek Nederland.

John Uffels, voorzitter van het Wetenschappelijk Bureau OPNL, vertelt over de totstandkoming van boekje nummer 18 uit de WB Boekenreeks: "Een heel bijzonder onderzoek en een bijzonder mooi boekje gaat over ons jubileum. OPNL bestaat dit jaar namelijk 25 jaar, met dank aan Walter Lennertz die ons hierop heeft gewezen. Het boekje staat vol interviews met o.a. de huidige voorzitter, erevoorzitter Jabik van der Bij, de huidige senator en oud-senatoren Hendrik ten Hoeve en Ton Raven. Met vastberadenheid en optimisme gaan we de komende vijfentwintig jaar in. In rotsvast vertrouwen dat we Van Onderop! blijvend het verschil kunnen maken."

Auteur

Het boekje werd uitgegeven op 23 november 2024 tijdens een perspresentatie en minisymposium in Den Haag. Frans Hermans is de schrijver van het boekwerkje. Hij is eigenaar van Tekstbureau en Uitgeverij Pen Producties en schrijft regelmatig artikelen voor Locomotie.

De afgelopen decennia heeft hij zich beziggehouden met alle facetten van het schrijverschap. Van columns, copywriting, (wetenschappelijke) artikelen, advertorials, (bedrijfs)boeken, journalistieke teksten, tot eind- en hoofdredactie van diverse periodieken en bladen. Kortom, hij heeft zijn journalistieke sporen verdiend.

Frans Hermans is geboren en getogen in Maastricht en studeerde Nederlands aan de Tilburg University.

Reflectie

25 jaar OPNL. Een kwart eeuw van verhitte discussies, idealen en betrokkenheid die ons hebben geleid door de ups en downs van het Nederlandse politieke landschap. Gedurende al die tijd hebben we vastgehouden aan ons principe: faire politiek bedrijven dicht bij de burger: Politiek Van Onderop!

Het is waar, we zijn altijd een kleine partij in de marge geweest. Maar laten we niet vergeten dat onze aanwezigheid in de Eerste Kamer, hoe bescheiden ook, een belangrijke stem vertegenwoordigt. Onze partij heeft een rol gespeeld in het aankaarten van kwesties die anderen misschien over het hoofd hebben gezien en heeft bijgedragen aan het bevorderen van debat en diversiteit in het politieke spectrum.

Nu, op dit moment van reflectie, is het tijd om te vieren wat we hebben bereikt. Laten we stilstaan bij de vastberadenheid en het doorzettingsvermogen die ons hebben voortgedreven. En bij de vele individuen die zich door de jaren heen hebben ingezet voor onze zaak. Het is een moment om dankbaar te zijn voor onze gemeenschap van betrokken leden die ons door dik en dun hebben gesteund.

Maar te midden van dit feest van herinneringen is het ook goed vooruit te blikken naar de toekomst. We moeten ons voortdurend afvragen hoe we ons kunnen blijven ontwikkelen en groeien als partij. Tijd voor een heroriëntatie, een frisse blik op onze doelen en strategieën om onze invloed te vergroten.

Deze gelegenheid aangrijpen om de krachten te bundelen en ons voor te bereiden op de komende uitdagingen en kansen. Ons opnieuw te richten op de weg die voor ons ligt.

Geschiedenis

De OSF is ontstaan als gevolg van de herziening van de Nederlandse kieswet in 1995 die deelname van regionale partijen aan de Eerste Kamerverkiezingen mogelijk maakte.

Senatoren OSF / OPNL

1999-2003

Marten Bierman †

2003-2007

Hendrik ten Hoeve
(FNP)

2007-2011

Hendrik ten Hoeve
(FNP)

2011-2015

Kees de Lange
(via 50PLUS)

2015-2019

Hendrik ten Hoeve
(FNP)

2019-2021

Gerben Gerbrandy
(FNP)

2021-2023

Ton Raven
(Lokaal-Limburg)

2023-heden

Auke van der Goot
(FNP)

Door de wijziging in de kieswet wordt het voor provinciale partijen in 1999 verplicht om zich te verenigen in een politieke vereniging.

Hiermee was de OSF een feit. De politieke aandachtsgebieden van OSF, later OPNL, zijn: een fitter, zorgzamer, slimmer, humaner, gezonder en schoner Nederland. De platformleden vertegenwoordigen een divers scala aan politieke opvattingen en belangen, maar delen een gemeenschappelijke focus op regionale en lokale kwesties.

Vijfentwintig jaar geleden, 22 maart 1999, is de Onafhankelijke Senaatsfractie (OSF) opgericht als vertegenwoordiger van het Platform van Onafhankelijke Groeperingen (POG) en van De Groenen. De OSF is ontstaan uit een samenwerking tussen verschillende regionale partijen die zich niet landelijk hadden georganiseerd, maar wel vertegenwoordigd wilden zijn in de Eerste Kamer.

De OSF/OPNL staat voor de belangen van de provinciale partijen en regio's in Nederland. OPNL heeft een in de Nederlandse politiek bijzondere organisatievorm: de platformstructuur. In het landelijk platform zijn de onafhankelijke provinciale partijen verenigd. Elke provinciale partij organiseert in de eigen provincie een platform voor de onafhankelijke lokale (gemeentelijke) partijen.

Sinds haar oprichting in 1999 zetelt de OSF in de Eerste Kamer. Op 4 december 2021 is de naam van de partij gewijzigd in Onafhankelijke Politiek Nederland (OPNL).

Sinds de installatie van de nieuwe Eerste Kamer op 13 juni 2023 zit de partij ook onder die naam in de Eerste Kamer. Het is de OSF/OPNL niet gelukt om in haar vijftiengjarige bestaan meer dan één zetel te bemachtigen in de Eerste Kamer. De teleurstelling hierover wordt binnen de partij breed gedragen.

Onervarenheid en te vaak verschil van mening over het innemen van gezamenlijke standpunten bij het te voeren politieke beleid, wantrouwen naar elkaar toe en het soms ontbreken van eensgezindheid bij de kandidaatstelling van kandidaat senatoren zijn factoren die debet zijn aan de beperkte omvang in de Eerste Kamer. Het probleem van zoveel platformleden, zoveel meningen speelt OSF/OPNL daarbij parten. Het is moeilijk alle kikkers in de kruiwagen te houden. De doorvertaling van wat zich op lokaal gebied afspeelt naar de provincie en uiteindelijk naar de Eerste Kamer; die slag heeft OSF/OPNL tot nu toe niet weten te slaan.

Regio

Hoewel OSF/OPNL een relatief kleine fractie is in de Eerste Kamer, speelt ze toch een belangrijke rol bij het vertegenwoordigen van de stemmen van regionale partijen en het aanwakken van het debat over regionale kwesties op nationaal niveau. Al met al neemt OSF/OPNL een duidelijke plaats in binnen de Nederlandse politiek als een stem voor regionale belangen en als een aanvulling op de traditionele politieke partijen in de Eerste Kamer.

Ondanks de beperkte omvang in de Eerste Kamer heeft de OSF/OPNL in de loop der jaren belangrijke bijdragen geleverd in een breder debat en een meer diverse vertegenwoordiging. In die zin draagt OSF/OPNL bij aan een gezond, representatief en dynamisch politiek systeem. OSF/OPNL zorgt voor diversiteit in het debat, vertegenwoordigt specifieke belangen en kan cruciaal zijn in het vormen van meerderheden en het controleren van de macht.

Het huidige OPNL bestuur wil een belangrijke politieke stroming worden waar Den Haag niet onderuit kan. De plannen zijn ambitieus. De 'Beleidsnotitie Toekomst' vormt de huidige basis van alle afspraken binnen OPNL.

Het geeft de richting aan die OPNL de komende vier jaar gaat volgen. Eerst de organisatie versterken, dan OPNL als Eerste Kamer platform vooruit brengen. Met als doel een grotere fractie realiseren in de toekomst.

Als beide zaken zijn gerealiseerd vervolgens de gedachte laten gaan over hoe OPNL meer invloed kan uitoefenen op het wetgevende proces.

2027 is voor OPNL het ijkpunt waarop tijdens de Provinciale Staten verkiezingen voldoende onafhankelijke provinciale partijen worden gekozen die op OPNL stemmen tijdens de verkiezingen voor de Eerste Kamer. Met OPNL senatoren die onderdeel zijn van provinciale campagnes en rechtstreeks doorgaan naar de Eerste Kamer.

Vóór 2035 wil OPNL dat de onafhankelijke politiek op basis van een eerlijk en gelijk speelveld over een substantieel aantal zetels beschikt in diverse bestuurslagen. Met deze strategie wil OPNL een belangrijke plaats innemen in de Nederlandse politiek als een stem voor regionale belangen en als aanvulling op de traditionele politieke partijen in de Eerste Kamer.

Aangesloten provinciale politieke partijen bij OPNL platform (2024)

Titel

"Lokale politiek op landelijk niveau"

Nummer 18

Aanvrager

Bestuur WB OPNL

Onderzoeksvraag

Maak een uitgebreide terugblik op 25 jaar onafhankelijke politiek in de Eerste Kamer.

Onderzoeker

Frans Hermans

Publicatie

November 2024

Onderzoek in opdracht van WB OPNL

Groei politieke vertegenwoordigers onafhankelijke politiek in Nederland

“Het aantal stemmen op een onafhankelijke politiek tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 kwam uit op 36 %. Dat betekende een groei van enkele procenten ten opzichte van de voorgaande verkiezingen”, aldus WB OPNL voorzitter John Uffels.

“Wij willen graag inzicht in de aantallen raadsleden, wethouders en burgemeesters vanuit de onafhankelijke politiek en daarom hebben wij een onderzoek laten doen naar de actuele cijfers. In 2020 hadden wij die aantallen ook al in kaart laten brengen, zodat nu een vergelijking mogelijk is. Het voornemen is om ook na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 weer een dergelijk onderzoek te laten uitvoeren. Want een buikgevoel over succes is prima, maar harde cijfers zijn veel beter.”

	2022	2020	verschil
Raadsleden	3.349	3.104	08%
Wethouders	525	434	21%
Burgemeesters	32	32	00%
Percentage stemmen op onafhankelijke politiek	36%	33%	03%

Titel

“Groei politieke vertegenwoordigers Onafhankelijke politiek in Nederland”

Aanvrager

Algemeen bestuur OPNL

Onderzoeksvraag

Hoeveel onafhankelijke politici zijn actief in Nederland?

Onderzoeksbureau

Susanne Copini

Publicatie

2022

Onderzoek door expertisecentrum ITEM in opdracht van WB OPNL

Fiscale scenarioanalyse voor flexibel werken door grensarbeiders

John Uffels: “Item, een onderdeel van Maastricht University, heeft een scenarioanalyse uitgevoerd naar flexibel werken voor grensarbeiders. Daarbij gaat het om de diverse regelgeving die nu nog in landen als Nederland, België en Duitsland bestaat.”

ITEM
Cross-border

Maastricht University

“Om grensarbeid beter mogelijk te maken zullen de regels hierover tussen de betrokken landen en/of in Europees verband afgestemd moeten worden. Want werken over de grens is voor mensen in de regio niets bijzonder. In bijvoorbeeld Groningen, Drenthe, Zeeland en Brabant is de grens dichterbij dan Den Haag. Limburg ligt zelfs geheel ingeklemd tussen Duitsland en België.”

“Dit onderzoek wordt uitgevoerd op verzoek van onze OPNL senator die zich inzet voor de positie van de grensarbeiders. Inmiddels is de senator actief met dit onderzoek aan de slag. In Nederland, maar ook in Duitsland en richting Brussel.”

Aanleiding

Een blijvend effect van de Coronacrisis is het thuiswerken. Zowel werkgevers als werknemers ambiëren in grote getalen om flexibel werken structureel in te bedden. Flexibel werken betreft vanuit huis, maar kan ook elders – dan de plek van de werkgever – zijn.

Ook vanuit beleid worden initiatieven ontplooid, zoals recentelijk in Nederland nog het Initiatiefwetsvoorstel Werken waar je wilt. Voor grensarbeiders en diens werkgevers is flexibel werken echter geen vanzelfsprekendheid in het licht van sociale zekerheid en fiscaliteit.

In de ITEM Grenseffectenrapportage 2021 zijn de impact en gevolgen van thuiswerken door grensarbeiders voor fiscaliteit en sociale zekerheid in kaart gebracht, inclusief enkele voorbeeldberekeningen voor werkgever en werknemer. Uit onder meer de ITEM Rondetafel op 15 juni 2022 met grote werkgevers bleek ook de impact hiervan op de grens-regionale economie alsook de bedrijfsvoering.

Per 1 juli 2022 zijn de COVID-19 uitzonderingen voor sociale zekerheid en belastingheffing komen te vervallen. Voor de sociale zekerheid is tot 1 juli 2023 echter een andere tijdelijke uitzondering gaan gelden, welke reeds is vervangen door een Europese Kaderovereenkomst. Deze Europese Kaderovereenkomst biedt een uniforme aanpak binnen de huidige afwijkingsmogelijkheden die de Coördinatieverordening biedt en staat, op aanvraag door werknemer en werkgever, onder voorwaarden toe om tot 50% in het woonland te werken.

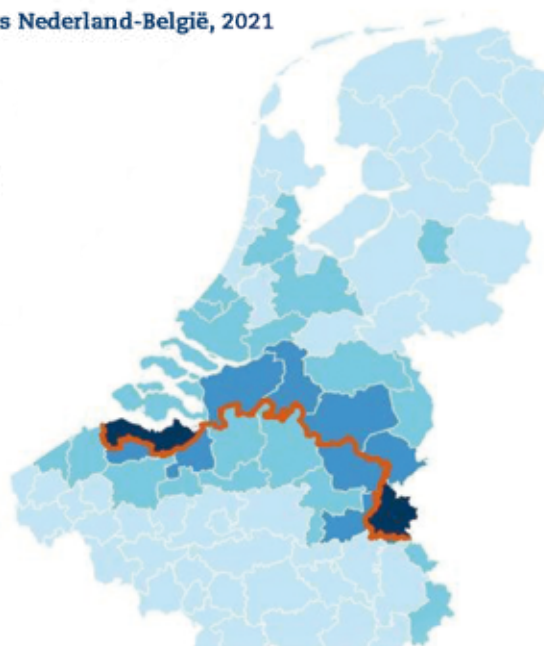
Voor belastingheffing geldt echter sinds 1 juli 2022 geen uitzondering meer, de ‘normale’ verdragsregels van de belastingverdragen tussen Nederland-België en Nederland-Duitsland gelden weer – met gevolgen van dien. Eerder heeft de Nederlandse staatssecretaris van Financiën reeds aangegeven zich in te spannen voor een oplossing in de belastingverdragen met Duitsland en België, maar nog zonder resultaat.

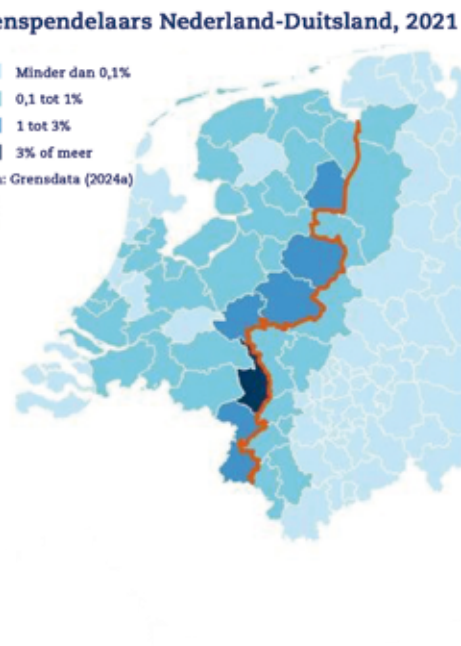
**ONAFHANKELIJKE
POLITIEK NEDERLAND**
de Kracht van de Regio

Daarmee bestaat een verschil in fiscale gevolgen bij flexibel werken tussen de werknemers die over de grens werken (en hun werkgevers) en zij die dat niet doen. De huidige belastingregels maken hierbij onderscheid op basis van de landsgrens, de gevolgen van de grens ligt bij het individu. Ondertussen doen in andere grensregio's zich gestaag voorbeelden voor, van bilaterale fiscale ontwikkelingen ten behoeve van het grensoverschrijdend thuiswerken / flexibel werken.

Grenspendelaars Nederland-België, 2021

Grenspendelaars Nederland-Duitsland, 2021

Conclusies

Vanuit Nederlands oogpunt wordt gestreefd naar coördinatie met de sociale zekerheid. Coördinatie met sociale zekerheid was met de wijziging van het Belastingverdrag Nederland-België in 2001 ook het argument om de destijds bestaande grensarbeidersregeling af te schaffen. Concreet betekent dat, dat ingezet wordt op een drempelregeling dat zo dicht als mogelijk komt bij de Kaderovereenkomst. Dit is onder fiscale optie 1B te classificeren.

Vanuit België is bekend dat er budgettaire bezwaren bestaan bij een omvangrijke drempelregeling. Budgettaire argumenten zijn niet nieuw en zijn reeds in de onderhandelingen bij het Belastingverdrag van 1970 terug te vinden.

In het Belastingverdrag van 1970 hechte België veel waarde aan het beginsel van woonstaatheffing bij grensarbeiders, nu meer grensarbeiders in België woonden en in Nederland werkten dan andersom.

Uit de verschillende voorbeelden van grensarbeidersregelingen blijkt dat hiervoor compensatieregimes ingezet kunnen worden, zoals tussen Frankrijk en Zwitserland.

Gelet op de omvang van grensarbeid en de omvang van telewerken onder grensarbeiders kan geredeneerd worden dat de daadwerkelijke budgettaire implicaties mee

In de onderhandelingen uit Duitsland het belang van een uniforme regeling voor alle buurlanden. Duitsland kent negen buurlanden, het zo te noemen negen-grenzen-argument. Uit de analyse blijkt echter dat reeds zeer verschillende regelingen bestaan tussen Duitsland en diens buurlanden. In de onderhandelingen tussen Nederland en Duitsland lijkt gestuurd te worden op een beperkte dagen

drempel, bijvoorbeeld 34 dagen. Dit is hetgeen Duitsland reeds heeft met Luxemburg.

Korte termijn

De omvang van zowel telewerken als grensarbeid is tussen Nederland, België en Duitsland relatief omvangrijk vanuit Europees perspectief. Dit noodzaakt het bewerkstelligen van aanpassing van de regels om flexibel werken door grensarbeiders beter te faciliteren en zo grensoverschrijdend werken meer te stimuleren.

Anderzijds is het aandeel grensarbeiders vanuit nationaal perspectief klein. Dit sterkt het argument om in het kader van het de minimis-principe een uitzondering te creëren voor grensarbeiders en/of het grensgebied. Gelet op de argumentatie is daarbij de volgende lijn te destilleren voor de korte en (middel)lange termijn:

Op korte termijn lijkt het scenario van een de minimis-regeling realistisch, zoals concreet tussen Nederland en Duitsland wordt besproken. Hierbij worden de regels onder het huidige belastingverdrag als uitgangspunt genomen, zijnde heffing op de locatie waar het werk uitgevoerd wordt.

Ten einde thuiswerken of flexibel werken incidenteel tegemoet te komen wordt een tolerantiedrempel opgeworpen van bijvoorbeeld 34 dagen, zoals veel belastingregelingen rondom Luxemburg kennen. Hierdoor is flexibel werken tot 34 dagen mogelijk zonder fiscale gevolgen. De beperkte drempel heeft eveneens beperkte budgettaire gevolgen.

Desalniettemin neemt het nog niet de gewenste discoördinatie met sociale zekerheid weg. De Kaderovereenkomst faciliteert immers flexibel werken tot 50%. Ook is de drempel te laag om tegemoet te komen aan de grensarbeiders en diens werkgevers, waarbij telewerken 'gewoonlijk' plaatsvindt.

Een *salary split* en administratieve lasten zijn hiervan het gevolg. Naar de ervaring van de Grensinfopunten zal een dergelijke beperkte drempel onvoldoende zijn om te voldoen aan de verwachtingen en wensen van grensarbeiders en werkgevers.

Lange termijn

Interessant is daarom om te leren van het voorbeeld van Luxemburg - Frankrijk. Ook in dit voorbeeld geldt een de minimis-regeling. Deze regeling is echter expliciet als tijdelijke oplossing benoemd, waarbij een wettelijke verplichting geldt om de regeling te evalueren en eventueel aan te passen. Door Frankrijk wordt daarbij gekeken naar de regeling met Zwitserland, dat een ruimere drempel van 40% kent.

Ook tussen Frankrijk en Luxemburg is de grenspendel niet in evenwicht en spelen budgettaire implicaties een belangrijke rol. In deze zin is de situatie gelijksoortig als die van Nederland-België-Duitsland.

Voor de middellange termijn kan daarom de ambitie worden gedefinieerd om grensoverschrijdend flexibel werken beter te faciliteren en te stimuleren en de korte termijnoplossing

hiervoor binnen een bepaalde termijn verplicht te evalueren en een aanpassing te overdenken.

Middels een stapsgewijze benadering en verplichte evaluatie kan gewerkt worden naar een oplossingsrichting die in lijn ligt met het Nederlands kabinetsbeleid en de wensen vanuit werkgevers en grensarbeiders.

Elementen van evaluatie kunnen onder andere betreffen de ervaringen van een beperkte drempelregeling in het licht van een *salary split*, administratieve lasten, coördinatie met sociale zekerheid, de mogelijk belemmerende werking van fiscaliteit op de aanvragen voor de Kaderovereenkomst.

Voor de budgettaire effecten dient ingezet worden op meer inzicht in de specifieke omvang van telewerken door grensarbeiders en de daarbij komende verdeling van heffingsrechten.

De minimissteun in het kort

Overheden, zoals provincies en gemeenten, kunnen bedrijven steun verlenen tot € 300.000.

Dit bedrag is per 1 januari 2024 van kracht. Dit maximum geldt over een periode van drie jaren.

Deze steun, de minimissteun, wordt dan niet gezien als staatssteun.

Titel

"Fiscale scenarioanalyse voor flexibel werken door grensarbeiders"

Aanvrager

Senator Auke van der Goot

Onderzoeksvraag

Hoe gaan onze buurlanden om met grensarbeid, afgezet tegen de Nederlandse situatie.

Onderzoeksbureau

ITEM

Publicatie

April 2024

Onderzoek door Enneüs in opdracht van WB OPNL

Kiezersonderzoek 2024

“De resultaten zijn bijzonder interessant”, vertelt John Uffels, voorzitter van het Wetenschappelijk Bureau OPNL. “Enneüs uit Groningen heeft een groot kiezersonderzoek uitgevoerd. Doel was om te achterhalen wat de beweegredenen zijn voor kiezers om tijdens de gemeenteraadsverkiezingen op een lokale partij te stemmen, maar vervolgens bij de verkiezingen voor Provinciale Staten niet voor een onafhankelijke provinciale partij te kiezen.”

“Aan de hand van een enquête worden mensen die de vorige gemeenteraadsverkiezingen wel op een lokale partij hebben gestemd ondervraagd. Maar dezelfde vragen worden ook voorgelegd aan mensen die op een landelijke partij hebben gestemd. De laatste groep die wordt onderzocht zijn de mensen die niet gestemd hebben.”

“Ik hoop dat hieruit een aantal handvatten komen die wij als OPNL kunnen gebruiken om de kiezers beter te kunnen bereiken. Dat kan aan de hand van de onderwerpen die uit het onderzoek naar voren komen en waarvan de kiezers aangeven dat die voor hen persoonlijk belangrijke zijn. Daarmee geven wij de platformleden munitie waarop zij hun campagnestrategie kunnen aanpassen. Het achterliggende doel is natuurlijk dat wij meer statenleden krijgen en daarmee ook meer senatoren”, aldus de WB voorzitter.

Aanleiding

Bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen (2022) behaalden lokale partijen een aandeel van zo'n 36% van de stemmen. OPNL signaleert echter dat bij provinciale verkiezingen en in het verlengde daarvan de getrapte verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, deze resultaten (ver) achter blijven.

Zo was het aandeel stemmen op een regionale partij bij de Provinciale Statenverkiezing aanzienlijk lager en levert OPNL momenteel één van de 75 senatoren in de Eerste Kamer.

Het relatief grote verschil tussen deze uitkomsten doet OPNL vermoeden dat er meer potentieel in het verkiezingsresultaat zit dan tot op heden gerealiseerd is.

Daarom heeft OPNL Onderzoeksbureau Enneüs gevraagd om een onderzoek te doen onder potentiële kiezers.

Respons

In totaal hebben 1.050 respondenten de vragenlijst ingevuld. Van hen hadden 318 op een landelijke partij gestemd tijdens de raadsverkiezingen 2022. 420 hadden op een lokale partij gestemd en 312 hadden niet gestemd.

Uit de resultaten blijkt onder anderen dat lokale kiezers veel waarde hechten aan het lokale karakter van de lokale partijen. Zo hebben zij de overtuiging dat lokale en/of regionale partijen beter weten wat er speelt in hun gemeente. Naast de overtuiging dat lokale en regionale partijen beter weten wat er speelt, heerst ook het sentiment dat lokale en/of regionale partijen minder ervaring hebben met besturen dan landelijke partijen. Daarnaast wordt door lokale kiezers veel waarde gehecht aan de politieke thema's als 'bouwen van woningen', 'immigratie' en 'zorg'.

Vershil

Het verschil in stemgedrag tijdens de gemeenteraadsverkiezingen 2022 en de Provinciale Statenverkiezingen van 2023 lijkt in grote mate verklaard te kunnen worden door de mate van vertegenwoordiging van regionale partijen in de Eerste Kamer. Zo geven veel respondenten in dit onderzoek aan niet op een regionale partij te stemmen omdat zij met hun stem ook invloed willen uitoefenen op de Eerste Kamer. Hierbij lijkt de bekendheid van OPNL een belangrijke rol te kunnen spelen.

Ook liggen er nog veel kansen om meer kiezers te bereiken. Zo geeft bijna de helft van de respondenten, die doorgaans op een landelijke partij stemmen, aan wel eens te overwegen

om op een lokale en/of regionale partij te stemmen.
Ook hierbij speelt het lokale karakter van de lokale en/of regionale partijen een belangrijke rol.

Conclusie

Dit onderzoek toont aan dat er nog veel kansen liggen voor zowel lokale als regionale partijen om hun aandeel kiezers tijdens de gemeenteraadsverkiezingen en de Provinciale Statenverkiezingen te vergroten.

Op basis van het Kiezersonderzoek door Enneüs heeft OPNL de volgende strategische uitgangspunten voor de komende campagnes vastgesteld.

Vrijheid
Eigen
Iedereen
Eerlijk
Betrouwbaar

Tot slot is een zogenaamde woordwolk gemaakt uit de antwoorden op verschillende open vragen.

De woorden die het vaakst worden verbonden met de onafhankelijke politiek zijn in volgorde van belangrijkheid. Deze woorden zouden terug moeten komen in de diverse campagneteksten.

1.

Kansen (doelgroepen overtuigen)

- Landelijke stemmers
- Lokale stemmers voor gemeenten maar niet provincie
(Geen energie steken in niet-stemmers)

2.

Positieve kenmerken overall

- Bereikbaar
- Lokale zichtbaarheid
- Kennis eigen omgeving

3.

Wat dient gecommuniceerd te worden?

- Ervaring
- Bestuurskracht
- Eerste Kamer

Titel

"Kiezersonderzoek 2024"

Aanvrager

Bestuur WB OPNL

Onderzoeksvraag

Waarom stemmen mensen lokaal wel onafhankelijk, maar provinciaal niet?

Onderzoeksbureau

Enneüs

Publicatie

Juni 2024

De volgende Provinciale Politieke Partijen zijn aangesloten bij het OPNL platform
en bieden een platform voor onafhankelijke politiek in de eigen provincie.

